

Pilot Verlichte regels winkelgebieden

Eindrapportage

Uitgave

Platform31

Den Haag, november 2016

Redactie en penvoering

Hanneke van Rooijen, Arjan Raatgever (Platform31), Remko Bak, Jaap Kaai (Expertteam Winkelgebieden)

Beeld

Foto's: © Platform31

Met medewerking van

Gemeenten Alkmaar, Midden-Drenthe, Ede, Goes, Helmond, Leidschendam-Voorburg, Oss, Roosendaal, Rotterdam, Sluis, Zeist en Zwolle

Met dank aan

Project-, stuur- en regiegroep Retailagenda

Platform31

De gezamenlijke ruimte waar mensen wonen, werken en samenleven is het domein van Platform31. We zitten bovenop maatschappelijke ontwikkelingen, zien waar het gaat schuren en onderzoeken wat nodig is om problemen op te lossen. We verbinden beleid, praktijk en wetenschap om tot een aanpak te komen waarmee bestuurders, beleidsmakers en uitvoerders direct aan de slag kunnen.

Postbus 30833, 2500 GV Den Haag

www.platform31.nl

Inhoudsopgave

Samenvatting en conclusies	5
1 Inleiding	9
1.1 Retailagenda	9
1.2 Aanleiding en context pilot	9
1.3 Opzet eindpublicatie	10
2 Doelen en aanpak pilot	12
2.1 Doelen pilot	12
2.2 Aanpak pilot	13
2.2.1 Deelnemende kernwinkelgebieden	13
2.2.2 Lokale organisatie	14
2.2.3 Uitvoeringsstrategieën	14
2.2.4 Bestuurlijke betrokkenheid	15
2.2.5 Start- en eindsituatie pilotgebieden	15
2.3 Bijeenkomsten en gespreksrondes	16
3 Initiatieven en verlichte regels	17
3.1 De ondernemersinitiatieven	17
3.1.1 Toestaan van ondernemersinitiatieven	17
3.1.2 Afwijzen van ondernemersinitiatieven	17
3.2 Knellende regelgeving	17
3.3 Initiatieven uitgelicht	19
3.3.1 Algemene Plaatselijke Verordening (APV)	19
3.3.2 Bestemmingsplan	20
3.3.3 Terrassenbeleid	20
3.3.4 Drank- en Horecawet	21
3.3.5 Reclame- en uitstallingenbeleid	21
3.3.6 Evenementenbeleid	22
3.4 Verlichte regelgeving	22
4 Aanbevelingen	24
4.1 Uitgangspositie van aan een pilot deelnemende gebieden	24
4.2 Governance en politieke inbedding	24
4.3 Organisatie	25
4.4 Wet- en regelgeving	26
4.5 Ondernemerschap	27
4.6 Betrekken van ondernemers	28
4.7 Verduurzamen van (positieve) resultaten	28

5 Ambitie na de pilot Verlichte regels winkelgebieden	30
Bijlage 1: lokale analyses	31
Gemeente Alkmaar	31
Gemeente Beilen (Midden-Drenthe)	32
Gemeente Ede	33
Gemeente Goes	35
Gemeente Helmond	37
Gemeente Leidschendam-Voorburg	39
Gemeente Oss	41
Gemeente Roosendaal	44
Gemeente Sluis	45
Gemeente Zeist	49
Gemeente Zwolle	50
Bijlage 2: totaaloverzicht initiatieven	53
Bijlage 3: communicatie, pers en media pilot Verlichte regels winkelgebieden	62

Samenvatting en conclusies

De vooraf geformuleerde hoofdvraag voor de pilot Verlichte regels winkelgebieden was als volgt: als we in dit winkelgebied (nog) helemaal geen regels zouden hebben, welke regels vinden we dan minimaal nodig? En vervolgens: hoe komen we in de praktijk dicht bij die wenselijke situatie? Het hoofddoel van deze pilot was om ruimte te scheppen voor (innovatief) ondernemerschap in winkelgebieden door regels die dit tegengaan op te sporen en waar mogelijk te verbeteren, (tijdelijk) buiten werking te stellen of te schrappen.

Voor de deelnemende winkelgebieden was de wens dat deze gedachte-exercitie concreet zou bijdragen aan een sterker kernwinkelgebied. Een neven doel van de pilot was dan ook om de organisatiegraad van ondernemers te verhogen en hun ondernemerschap middels de pilot te stimuleren.

De praktijk in de pilot Verlichte regels winkelgebieden heeft laten zien dat in veel gevallen niet de geldende regels zelf, maar de wijze van interpreteren, toepassen en handhaven ervan bepaalt in hoeverre ondernemers een (te) hoge regeldruk ervaren. Vanuit ondernemersperspectief gaat het dus niet zozeer om de **gedrukte** regels, als wel om de **beleefde** regels.

Naast of als gevolg van het faciliteren van concrete ondernemersinitiatieven, leidde de pilot in veel van de deelnemende winkelgebieden tot een grotere bewustwording, een meer open houding en een betere gemeentelijke organisatie. Er zijn kortere lijnen gemaakt tussen de handhavings-, vergunnings-, juridische en beleidsafdelingen van de gemeente, het binnenstadsmanagement en ondernemersverenigingen. De pilot bracht in de deelnemende gemeenten over het algemeen een proces van meer open nadenken over mogelijkheden op gang. Niet primair vanuit de letter, maar vanuit de geest van de betreffende regels redeneren en handelen. Dit leidde tot meer betrokkenheid van de gemeente en ambtenaren bij de ingediende initiatieven en ontwikkeling van het winkelgebied. Meer dan voorheen werden bij dit proces meerdere gemeentelijke diensten én externe stakeholders betrokken. Bestuurders, ambtenaren en ondernemers wezen nadrukkelijk op deze resultaten.

5

Gedurende de pilot werd in de deelnemende winkelgebieden met verschillende lokale plannen van aanpak hard gewerkt aan met name het verlagen van de regeldruk en het stimuleren van ondernemerschap. De deelnemende gebieden en gemeenten varieerden in uitgangssituatie, grootte en in werkwijze. Dit leidde tot deels gelijklopende ervaringen, maar deels ook tot verschillende uitkomsten, bijvoorbeeld waar het aantal initiatieven van ondernemers en (ervaren) impact van de pilot betrof. In dit hoofdstuk presenteren we de vier belangrijkste conclusies van de pilot.

1. Toegevoegde waarde experimenteren met verlichting van regeldruk

Regelgeving op zich is vaak niet het probleem. Er blijkt (veel) meer mogelijk te zijn binnen bestaande regels dan gedacht. Een pilot- of experimentaanpak kan helpen om de onbekende ruimte en mogelijkheden voor stakeholders in het gebied inzichtelijk te maken. Vragen als: 'welk doel dient deze regel', 'in welke gevallen is deze van toepassing', 'wat is er mogelijk binnen deze regel(s)', 'hoe kunnen we de regel(s) verlichten zonder dat de essentie er van verdwijnt' zijn zinvol om te stellen. Vooral wanneer dit integraal plaatsvindt, met de betrokken gemeentelijke diensten – RO, EZ, Handhaving, Vergunningen – en eventueel een extern klankbord of stakeholders (ondernemer, bewoner, vastgoedeigenaar, et cetera).

Veel bij de pilot betrokken wethouders en ambtenaren hangen de gedachte aan dat experimenteerruimte, zoals gezocht is in de pilot, essentieel is om tot weloverwogen standpunten te komen wat betreft eventuele vernieuwing van regelgeving. Een positief neveneffect is dat de tijdelijkheid en gebiedsgerichtheid mogelijkheden bieden om kleinschalig niveau initiatieven toe te staan. Dit kan voor zowel ondernemer als gemeente prettig zijn. Daarnaast benadrukken de wethouders het positieve neveneffect van het meer vraaggestuurd werken van hun gemeenten. De wethouders ervaren het als een positief gegeven dat veel vernieuwende winkel- en horeca-initiatieven met enige creativiteit passend te maken zijn binnen bestaande (gemeentelijke) regels. En dat vooral de onderlinge samenwerking tussen ondernemers en gemeente en de houding van de gemeente jegens ondernemers doorslaggevend lijkt te zijn.

Met meer kennis, bereidheid tot experiment en/of ruimere interpretatie en toepassing van regels, blijkt er (veel) meer ruimte in regels te zijn dan wordt verondersteld. Een pilot- of experimentaanpak die verlichting van regeldruk nastreeft heeft de belofte om tot verbeterde lokale-publiek private samenwerking te komen. En te ontdekken op welke wijze anders met de regels kan worden omgegaan of welke aanpassingen in regelgeving zinvol zijn om ruimte voor ondernemerschap te creëren.

6

“De Piepermobiel”, één van de initiatieven in Ede.

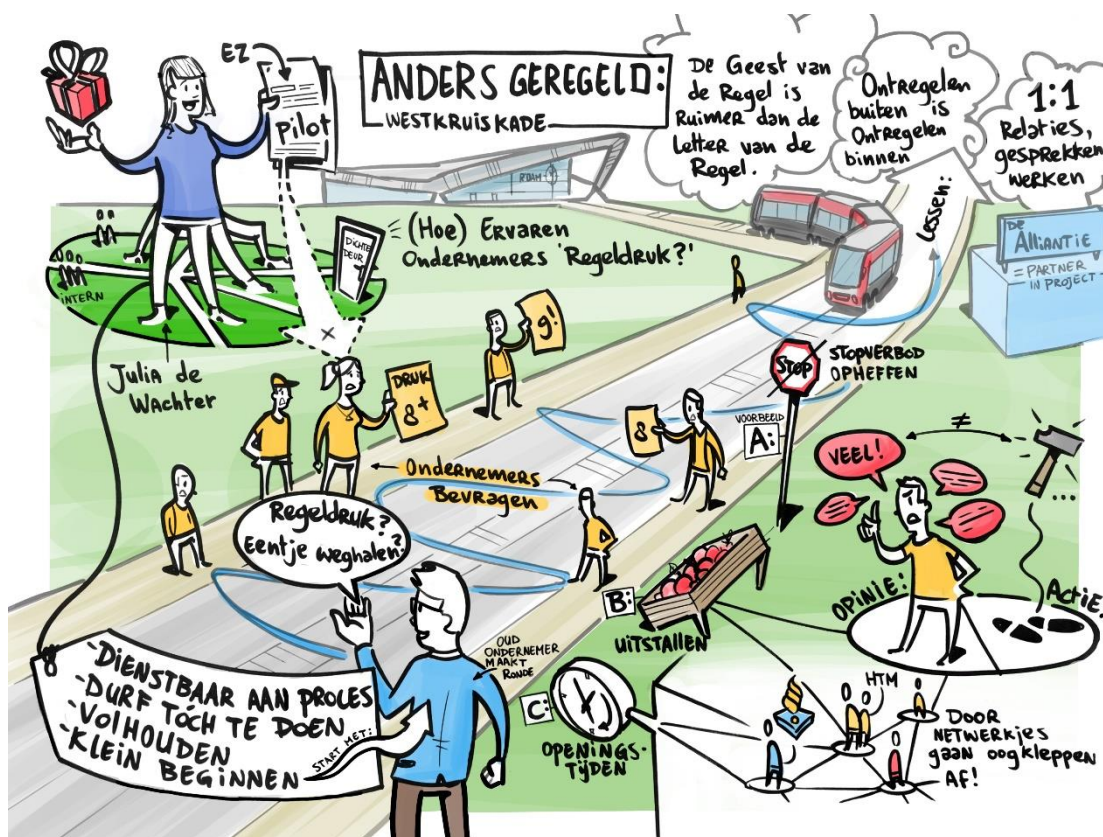
2. Duidelijke regels blijven een groot goed, flexibiliteit wordt belangrijker

‘Regels zijn een groot goed’, zo formuleerden we bij aanvang van de pilot. Regelgeving is er om ongewenste ontwikkelingen tegen te gaan of te voorkomen en regels creëren een gelijk speelveld. Dit is in de voorbereiding van de pilot onderkend en als belangrijk gegeven gecommuniceerd naar de deelnemers. Dit werd in de praktijk bevestigd: ondernemers vragen om regels en duidelijkheid. Zij hebben alle belang bij een duidelijk kader waarbinnen ze kunnen ondernemen. Dit schept zekerheid en geeft een basis waarop (investerings-)beslissingen kunnen worden genomen en verantwoord. Duidelijkheid omtrent de mogelijkheden die andere ondernemers hebben zijn daarin overigens ook een belangrijke factor.

Met heldere regelgeving stralen overheden stabiliteit uit en creëren zij vertrouwen. In een praktijkexperiment als de pilot is het bijna onvermijdelijk dat deze duidelijkheid tijdelijk minder wordt, om uiteindelijk tot ‘nieuwe’ duidelijkheid te komen. Om die reden is het extra belangrijk helder af te bakenen

wat de doelstelling van de pilot is en aan welke voorwaarden onder geen beding wordt getornd met een pilotaanpak. In het geval van de pilot Verlichte regels winkelgebieden zijn dit veiligheid, openbare orde en gezondheid. Daarnaast was het uitgangspunt dat initiatieven tijdelijk en omkeerbaar waren.

De noodzakelijkheid van regelgeving staat op gespannen voet met de roep om flexibiliteit van diezelfde regels. Duidelijkheid en als gevolg daarvan het stellen van regels impliceert het tegelijk inperken van vernieuwing en ondernemerschap. Het is daarom de opgave om te zoeken naar een juiste balans in het stellen van regels en het ruimte geven aan vernieuwend ondernemerschap, met een 'toekomstgerichte' blik op regelgeving. Dit begint bij het voorkomen van al te gedetailleerde regelgeving. In de pilot is gebleken dat de pijlers van openbare orde, veiligheid en gezondheid (en ruimtelijke kwaliteit) behulpzaam zijn als kader. Dit uitgangspunt maken sommige pilotgemeenten nu (meer) leidend in de behandeling van ondernemersinitiatieven.

De pilot heette in Rotterdam 'Anders Geregeld op de West-Kruiskade'. De pilot in Rotterdam wordt in januari 2017 formeel afgerond.

3. Meerwaarde van actieve gebieds- en vraaggerichte samenwerking

Het aanjagen van ondernemerschap bleek complexer dan vermindering van regels. Het loslaten van regelgeving leidde niet direct tot innovatie, ondernemerschap of nieuw elan. De pilot leert dat gemeenten die een proactieve en open houding aannemen richting ondernemers, meer resultaten realiseren. Maar ook een actieve houding van het centrummanagement (en zo mogelijk vastgoedeigenaren) en natuurlijk ondernemers zelf resulteert in meer ondernemerschap en vernieuwing.

In winkelgebieden waarin al voorafgaand aan de pilot sprake was van (goede) publiek-private samenwerking en (goed) lopende binnenstadsaanpak, kon met de pilot meer impact en resultaat bereikt

worden dan in gebieden waarin dit niet het geval was. Essentieel was dat het binnenstadsmanagement (de binnenstadsmanager) vertrouwen en mandaat had. De binnenstadsmanager beschikte bij voorkeur ook over kwaliteiten om ondernemers die wel ideeën hadden, maar deze nog niet hadden uitgevoerd, mee te krijgen in de aanpak.

Een actuele, publiek-privaat geformuleerde, visie op de toekomst van het winkelgebied helpt gemeenten bij het interpreteren, beoordelen en stimuleren van (ondernemers-)initiatieven. Bijvoorbeeld wat betreft de verhouding tussen horeca en detailhandel. Een goede visie geeft richting aan de toekomstige ontwikkeling van een gebied, zonder te veel in details of structuren te vervallen die het inspelen op trends of nieuwe ontwikkelingen bemoeilijken of verhinderen. Een visie biedt stakeholders ook inzicht waar voor het gebied op zal worden ingezet.

In de pilot hebben ondernemers aangetoond dat zij nieuwe verantwoordelijkheden kunnen en willen nemen. Dit soort positieve resultaten versterkt de onderlinge samenwerking en het vertrouwen tussen gemeente en ondernemers. En vergroot de kansen in de toekomst op ontplooiing van meer initiatief. Ook een goede samenwerking tussen ondernemers is een randvoorwaarde, omdat zij elkaar, zeker in gedooogsituaties, het experimenteren met vernieuwende initiatieven moeten gunnen.

4. Weinig bestaande regels structureel 'verlicht'

Deelnemende gemeenten kozen er tijdens de duur van de pilot in beperkte mate voor om specifieke regelgeving permanent te versimpelen of versoepelen. Daardoor werden er minder regels aangepast dan bij aanvang van de pilot werd verwacht. De verklaringen hiervoor beschreven we eerder in dit hoofdstuk. De belangrijkste verklaring is dat met een andere houding en gedrag (veel) meer mogelijk is binnen bestaande regels dan gedacht.

8

De pilot heeft in een aantal gebieden echter wel degelijk aanleiding gegeven voor het structureel aanpassen van regels. Dit betreft: deregulering van de APV, het schrappen van uitstallingsbeleid, flexibilisering van het bestemmingsplan, opheffen van de venstertijden, flexibilisering van het evenementenbeleid, verruimen van het reclamebeleid en verruiming van openingstijden. De wijzigingen vonden plaats op basis van de drie uitvoeringsstrategieën – actief dereguleren, reactief dereguleren, experimenteren met handhaving – en combinaties hiervan.

Cruciale afwegingen bij structureel veranderen van regels waren:

- 1) draagvlak bij stakeholders uit het gebied (of in ieder geval geen bezwaar);
- 2) positieve ervaringen voor de ondernemer in termen van bekendheid, waardering van bezoekers/consumenten, omzet, uitvoering van ideeën of (nieuwe) concepten en samenwerking;
- 3) geen situaties van willekeur of ongelijk speelveld;
- 4) ondernemers tonen aan dat zij in staat zijn de noodzakelijke verantwoordelijkheid (veiligheid, openbare orde, gezondheid en ruimtelijke kwaliteit) op zich kunnen nemen.

Met het structureel maken van aanpassingen losten ook de (juridische) risico's en nadelen die samenhangen met actief of passief gedogen tijdens de pilotperiode op. Sommige gemeenten hebben middels de pilot versneld aanpassingen weten door te voeren via het reguliere proces, zonder eerst tijdelijk te experimenteren met de betreffende regels. Een experimenteerartikel in de APV is een andere mogelijkheid om experimenteren en initiatieven blijvend te stimuleren en daarbij wel (juridische) kaders te kunnen stellen.

1 Inleiding

1.1 Retailagenda

De pilot Verlichte regels winkelgebieden ontstond in het kader van de landelijke Retailagenda (gelanceerd maart 2015). De Retailagenda is een breed gedragen publiek-privaat initiatief om de toekomstbestendigheid van de detailhandelssector en de plekken waar deze gevestigd is (met name binnensteden) te vergroten.¹ De Retailagenda kwam voort uit een besef bij de betrokken partijen dat de detailhandel hard getroffen is door de economische crisis én te maken heeft met structurele veranderingen, onder meer in het consumentengedrag en technologische mogelijkheden. De pilot Verlichte regels winkelgebieden is een van de 21 projecten uit de Retailagenda. De pilot Verlichte regels winkelgebieden startte gelijktijdig met de Retailagenda en had een looptijd van anderhalf jaar (tot en met oktober 2016). De looptijd van de Retailagenda als geheel is drie jaar.

1.2 Aanleiding en context pilot

Regels zijn een groot goed. Een samenleving heeft regels nodig om ongewenste zaken te voorkomen (en te kunnen bestraffen), gewenste ontwikkelingen te stimuleren en een *level playing field* tussen verschillende groepen personen en organisaties te garanderen. Iedere afzonderlijke regel is ooit vanuit de beste bedoelingen en met democratische legitimatie ingevoerd en kent, op zichzelf, vaak een helder doel.

Specifiek in winkelgebieden (en in de bredere detailhandels- en horecabranche) is de historische opeenstapeling van deze goedbedoelde regels echter steeds meer een obstakel voor succesvol ondernemerschap geworden, zo was de veronderstelling waarmee de pilot startte. Daarbij, zo was de gedachte, gaat het dus niet om een of enkele specifieke regels, maar om de complete verzameling van wet- en regelgeving die vanuit verschillende overheidslagen op ondernemers worden uitgeoefend. De administratieve lasten voor ondernemers om te voldoen aan al deze regels lopen op, de complexiteit vormt een instapdrempel en waardevolle innovaties worden erdoor bemoeilijkt. In deze tijd, waarin winkelgebieden onder druk staan en juist vragen om ondernemerschap en innovatie, is dit een onwenselijke situatie.

In de twaalf kernwinkelgebieden die deelnamen aan de pilot is getracht om een nieuwe set (gebieds)regels op te bouwen vanuit een fictieve nulsituatie: als we in dit winkelgebied (nog) helemaal geen regels zouden hebben, welke regels vinden we dan minimaal nodig? Het doel van de Retailagenda en Platform31 was om door deze opzet meer initiatief, meer flexibiliteit en meer innovatie te laten ontstaan. En daarmee uiteindelijk een ondernemender, aantrekkelijker en beter functionerend winkelgebied. Deze hypothese hebben de pilotdeelnemers onder begeleiding van Platform31 en het Expertteam Winkelgebieden in de praktijk getoetst, via het creëren van een experimentomgeving met deelname van lokale stakeholders. Hierbij is een werkwijze ontsproten die zich laat omschrijven als 'niet naar de letter, maar naar de geest van de wet werken'. De term 'verlichte' in de titel van de pilot heeft zowel betekenis in het streven naar verlaging van regeldruk als in verbetering van regelgeving.

¹ De tekst van de Retailagenda en de begeleidende brief van Minister Kamp aan de Tweede Kamer is hier te vinden: <http://www.rijksoverheid.nl/nieuws/2015/03/17/retailagenda-meer-kansen-voor-winkeliers.html>

Andere experimenten vermindering regeldruk

Behalve in de twaalf pilotgebieden is en wordt ook op andere plekken geëxperimenteerd met minder of andere regelgeving. Voorbeelden hiervan zijn de projecten 'Compacte APV' in Hollands Kroon, 'Free Zones' in Amsterdam, Haarlemmermeer en Hoofddorp, 'Experimentstraten' in Groningen en 'Experimenteren met regels' in de binnenstad van Eindhoven.²

Hoewel de verschillende projecten, afhankelijk van de lokale context en doelstellingen, telkens iets anders worden opgezet en vormgegeven, is een gemene deler dat de gemeentelijke overheid en ondernemers en andere stakeholders uit het gebied op andere, nieuwe wijze met elkaar gaan samenwerken. Met meer aandacht voor het (toekomstig) functioneren van het gebied (en de onderneming), en met minder handelen vanuit bestaande (institutionele) structuren of ingesleten gedragspatronen. Een meer open houding van gemeente naar stakeholders uit de stad en vanuit het gemeenschappelijk belang gezamenlijk werken aan realisatie hiervan.

In de pilot is het doel van initiatieven (waarom wil de ondernemer dit én kunnen wij hier gehoor aan geven) meer centraal komen te staan dan sec de ingediende aanvraag. Ondernemers wordt meer ruimte geboden. Vaak staat daar tegenover dat van ondernemers wordt gevraagd om meer verantwoordelijkheid te nemen. Dat betekent een nieuwe wisselwerking, die van alle partijen commitment vraagt.

De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) startte begin 2016 de pilot 'Mengvormen winkel/horeca'.³ Aan deze pilot nemen diverse gemeenten deel. Deze pilot richt zich specifiek op het experimenteren met mengvormen van horeca en detailhandel die nu, als gevolg van het gemeentelijke bestemmingsplan of de landelijke Drank- en Horecawet, niet mogelijk zijn. Ervaringen uit de VNG-pilot worden ingezet voor het proces richting herziening van de Drank- en Horecawet, gepland voor 2017.

Een aantal van de deelnemers aan de pilot Verlichte regels winkelgebieden neemt ook deel aan de VNG-pilot. De pilot Verlichte regels winkelgebieden kent ook initiatieven waarbij sprake is van een ruimere interpretatie van de Drank- en Horecawet (zie hoofdstuk 3). Platform31 zal ervaringen en kennis op basis van de pilot ook delen met de VNG en aanreiken aan het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), het ministerie verantwoordelijk voor de Drank- en Horecawet. Dit doet Platform31 in samenwerking met de stuur- en regiegroep van de Retailagenda.

1.3 Opzet eindpublicatie

Deze eindpublicatie biedt inzicht in het verloop en resultaten van de pilot Verlichte regels winkelgebieden. De informatie in deze eindpublicatie is geaggregeerd uit alle activiteiten en gesprekken waarbij Platform31 en het Expertteam Winkelgebieden betrokken zijn geweest. De voortdurende mondelinge en schriftelijke input van de lokale contactpersonen en pilotteams van de deelnemende winkelgebieden was daarbij van grote waarde.

² Dit is geen uitputtend overzicht.

³ <https://vng.nl/onderwerpen/index/veiligheid/drank-en-horecawet/nieuws/vng-start-pilot-mengvormen-winkelhoreca>

We reflecteren op de bereikte resultaten en effecten in relatie tot de doelstellingen van de pilot en door de deelnemers geformuleerde ambities. Hiermee richten we ons op verankering van de resultaten en geleerde lessen in en buiten de pilotgemeenten, met aanbevelingen voor (lokale) vervolg(keuzes). In deze eindpublicatie adresseren we ook de landelijke aandachtspunten die tijdens de pilot zijn gebleken. We besteden in deze eindpublicatie achtereenvolgens aandacht aan de doelen en aanpak van de pilot (hoofdstuk 2), initiatieven en verlichte regels (hoofdstuk 3), aanbevelingen (hoofdstuk 4) en de ambities (hoofdstuk 5).

Terrassen in het Huygenskwartier in Oud-Voorburg.

2 Doelen en aanpak pilot

2.1 Doelen pilot

De pilot Verlichte regels winkelgebieden had als hoofddoel om, middels innovatie op regel- en handhavingsvlak, meer ruimte voor ondernemerschap te creëren in kernwinkelgebieden. (Andere) maatschappelijke belangen, zoals gezondheid, veiligheid en ruimtelijke kwaliteit, moesten daarbij geborgd blijven.

Met de deelnemende gemeenten en ondernemers uit de twaalf deelnemende kernwinkelgebieden werkten Platform31 en het Expertteam Winkelgebieden aan manieren om de regeldruk voor ondernemers te verlichten, het ondernemerschap te versterken en (daarmee) de kwaliteit van kernwinkelgebieden te verbeteren. De vooraf geformuleerde hoofdvraag voor de pilot was als volgt: **als we in dit winkelgebied (nog) helemaal geen regels zouden hebben, welke regels vinden we dan minimaal nodig?** En vervolgens: **en hoe komen we in de praktijk dichterbij die wenselijke situatie?** Hiervoor werden lokale ambities geformuleerd. Voor de deelnemende kernwinkelgebieden was de wens dat deze exercitie concreet bijdroeg aan een sterker kernwinkelgebied. Een neven doel van de pilot was dan ook om de organisatiegraad van ondernemers te verhogen en hun ondernemerschap middels de pilot te stimuleren. Voor Platform31 was het ontwikkelen van overkoepelende kennis over het terugbrengen van regeldruk belangrijk, die, tijdens en na de pilot, ook buiten de huidige deelnemende winkelgebieden kan worden verspreid en ingezet.

12

Betrokkenheid van ondernemers was vanuit de overkoepelende projectleiding een voorwaarde om mee te kunnen doen aan de pilot. Dit omdat de pilot zich primair baseerde op de beleving van ondernemers wat betreft knellende regels. Aan de (vertegenwoordigers van) ondernemers legden we bij de start van de pilot een vragenlijst voor. Op basis hiervan inventariseerden wij de knelpunten. De uitkomsten hiervan werden in het startgesprek met Platform31 en het Expertteam Winkelgebieden gezamenlijk besproken. Hieruit volgde de lokale ambitie voor de pilot.

2.2 Aanpak pilot

2.2.1 Deelnemende kernwinkelgebieden

De pilot is in de kernwinkelgebieden van twaalf gemeenten uitgevoerd in samenwerking met die gemeenten, lokale detailhandels- en horecaondernemers(verenigingen) en, in sommige gevallen, vastgoedeigenaren. Platform31 selecteerde bewust op kernwinkelgebieden, om op die manier een algemeen, gelijkloidend, kenmerk te hebben: een gebied met hoge dichtheid van voorzieningen en functies, veelal (deel van) de binnenstad en van sociaaleconomisch belang. Voor alle deelnemende gebieden wordt voor de toekomst nog een functie als winkelgebied voorzien.

Aan de pilot namen deel: Alkmaar, Ede, Goes, Helmond, Leidschendam-Voorburg, Midden-Drenthe (Beilen), Oss, Roosendaal, Rotterdam, Sluis, Zeist en Zwolle. Enkele gemeenten voerden de pilot Verlichte regels uit ingebed in en/of aanvullend aan vergelijkbare of aanpalende trajecten. In meer dan de helft van de gemeenten vond de pilot bovendien plaats als onderdeel van een breder visievormings- of uitvoeringstraject voor de binnenstad. Een dergelijke inbedding in bestaande trajecten heeft het voordeel dat de organisatiestructuren al vrij sterk zijn.

Deelnemende kernwinkelgebieden.

Het tempo waarin en de impact waarmee de pilot is uitgevoerd, verschilt per gemeente. Hiervoor zijn verschillende redenen. Sommige gemeenten hebben formele besluitvormingstrajecten ten behoeve van de pilot doorlopen (inzake tijdelijke deregulering) en andere niet. Ook kwam de pilot voor sommige gemeenten precies op het juiste moment (bijvoorbeeld in het kader van reeds lopende binnenstadsprojecten) en moest in andere gemeenten nog meer 'ingeregeld' worden. Ook is het innovatief vermogen van ondernemers en de mate van initiatief die zij tonen van invloed op het tempo en de impact van de pilot.

2.2.2 Lokale organisatie

De pilot als overkoepelende procesvorm hield in dat regeldrukverlagende aanpakken die in de twaalf deelnemende winkelgebieden werden ontwikkeld (in principe) omkeerbaar en tijdelijk waren.

In vrijwel alle gemeenten werd de pilot lokaal georganiseerd door een projectteam. Hierin zijn diverse stakeholders direct of indirect betrokken: gemeenteambtenaren (vanuit beleid, vergunning, handhaving), centrummanagement, ondernemers(vertegenwoordigers), vastgoedeigenaren en bewoners. Eén van de leden van het projectteam, meestal een gemeenteambtenaar, fungeerde als contactpersoon richting Platform31.

De ingediende ondernemersinitiatieven werden binnen het projectteam in het kader van de pilot besproken en er werd bekeken of en hoe deze toegestaan konden worden. En dit binnen de verruimde kaders die in het kader van de pilot lokaal werden gecreëerd.

14

2.2.3 Uitvoeringsstrategieën

Bij de vormgeving van aanpakken voor regeldrukverlaging werd vooral gekeken naar de beleving en perceptie van de aanwezige stakeholders, met name ondernemers. In de praktijk leidde dit gedurende de looptijd van de pilot tot het anders toepassen, wijzigen of schrappen van (in de ogen van de betrokkenen) knellende regels. Bij de start was al duidelijk dat gemeenten verschillende soorten strategieën konden kiezen voor het (tijdelijk) verlagen van regeldruk in het pilotgebied. Grofweg werden er in de pilot drie uitvoeringsstrategieën voor deregulering zichtbaar:

1. **Actief dereguleren.** Bijvoorbeeld: proactief een proces in gang zetten om een nieuwe Algemene Plaatselijke Verordening (APV) vorm te geven met minder/betere regels.
2. **Reactief dereguleren.** Bijvoorbeeld: aanpassen van het terrassenbeleid naar aanleiding van concrete verzoeken van horeca- of detailhandelsondernemers die vastlopen in het huidige beleid.
3. **Experimenteren met minder/andere handhaving.** Bijvoorbeeld: handhaving uitsluitend nog volgens zogenaamd 'piep-systeem'. Of: handhavers en/of vergunningsverleners actief laten meedenken hoe bepaalde activiteiten die op één manier niet mogen, op een andere manier wel te regelen zijn. Ook de variant 'geen handhaving' (geen handhavers in het pilotgebied) werd toegepast. (alle varianten uiteraard wel altijd met de mogelijkheid dat wél gehandhaafd kan worden indien noodzakelijk). Het ging hierbij om zowel gemeentelijke, provinciale als landelijke wet- en regelgeving, medeafhankelijk van waar de handhaving van deze regels is belegd. In de praktijk zochten ondernemers vooral vrijheid in gemeentelijke regelgeving, aangevuld met de landelijke Drank- en Horecawet.

Binnen de pilot zijn deze strategieën in de praktijk toegepast, soms zelfs binnen één gemeente (in relatie tot verschillende typen regelgeving). Het experimenteren met tijdelijk niet/minder/anders handhaven in het kader van de pilot heeft in de meeste gemeenten de overhand gehad.

2.2.4 Bestuurlijke betrokkenheid

De bestuurlijke betrokkenheid bij de pilot Verlichte regels winkelgebieden is in de meeste deelnemende gemeenten vanaf de start van de pilot vrij sterk geweest. De formele aftrap van de pilot tijdens de ondertekening van de Retailagenda op 17 maart – in aanwezigheid van minister Kamp van Economische Zaken en bestuurlijke vertegenwoordiging vanuit alle pilotgemeenten – was daarbij een belangrijke eerste stap. Afhankelijk van de specifieke lokale inbedding is de pilot vervolgens lokaal verder vormgegeven. In veel gevallen waren de verantwoordelijk wethouders hier in mindere of meerdere mate persoonlijk bij betrokken. Ook al omdat in veel gemeenten formele stukken in het kader van de pilot waren opgesteld. In enkele gemeenten zijn bestuurlijke gesprekken gevoerd (met betrokkenheid van Hamit Karakus, directeur Platform31 en voormalig wethouder in Rotterdam) om de betrokkenheid van lokale bestuurders verder te vergroten. Verspreid over twee bestuurlijk overleggen (januari en februari 2016) zijn bestuurlijke aspecten van de pilot verder uitgediept en wensen en knelpunten van de lokale bestuurders besproken.

15

Poster 'best practices' pilot (bekijk poster:

http://www.platform31.nl/uploads/media_item/media_item/63/23/Poster_Pilot_P31-DEF-1458211429.pdf)

2.2.5 Start- en eindsituatie pilotgebieden

Als tijdens of na afloop van de pilot bleek dat het betreffende winkelgebied beter af was met (een gedeelte van) de 'oude' set aan regels en handhaving, dan werd deze weer ingevoerd. Bij goede ervaringen zijn de aanpassingen structureel gemaakt, soms ook voor een uitgebreider gebied. Hierover meer informatie in hoofdstuk 3.

In de startnotitie (oktober 2015) en tussenrapportage (mei 2016) zijn meer uitgebreide omschrijving van de doelstellingen, aanpak, hypothesen en tussentijdse resultaten en conclusies van de pilot te vinden.⁴

⁴ Download hier de startnotitie: <http://www.platform31.nl/wat-we-doen/experimenten/verlichte-regels-winkelgebieden/publicaties/startnotitie-pilot-verlichte-regels-winkelgebieden> en de tussenrapportage: <http://www.platform31.nl/nieuws/tussentijdse-resultaten-pilot-verlichte-regels-winkelgebieden>

2.3 Bijeenkomsten en gespreksrondes

In het kader van de pilot zijn door Platform31 en Expertteam winkelgebieden georganiseerd:

- Vier plenaire bijeenkomsten:
 - 18 juni 2015, Platform31, Den Haag⁵
 - 19 november 2015, Zwolle⁶
 - 7 april 2016, Oss⁷
 - 2 december 2016, Rotterdam (tevens slotbijeenkomst en gecombineerd met resultaten van het experiment Aangename Aanloopstraten⁸ en CONCEPT BINNENSTAD⁹).
- Vier (of meer) individuele gespreksrondes (op locatie) tussen leden van het overkoepelende pilotteam en de contactpersonen van de twaalf deelnemende winkelgebieden (soms aangevuld met andere lokale teamleden).
- Diverse gesprekken met wethouders (klein comité) over de bestuurlijke aspecten van de pilot in hun specifieke lokale situatie.
- Twee meer uitgebreide bestuurlijke bijeenkomsten:
 - 15 januari 2016, Roosendaal.
 - 5 februari 2016, Leidschendam-Voorburg.

⁵ Voor verslag, zie: <http://www.platform31.nl/nieuws/procesvoering-en-communicatie-belangrijkste-uitdagingen-bij-start-pilot-verlichte-regels-winkelgebieden>

⁶ Voor verslag, zie: <http://www.platform31.nl/wat-we-doen/kennisdossiers/vitale-binnensteden/nieuws/experimenteren-met-verlichte-regels-in-winkelgebieden>

⁷ Voor verslag, zie: <http://www.platform31.nl/nieuws/belemmeren-regels-vernieuwend-ondernemerschap-in-winkelgebieden>

⁸ Informatie over het experiment Aangename Aanloopstraten van Platform31: <http://www.platform31.nl/wat-we-doen/experimenten/experiment-aangename-aanloopstraten>

⁹ Informatie over het project CONCEPT BINNENSTAD van Platform31 en SITE urban development: <http://www.platform31.nl/nieuws/concept-binnenstad-laboratorium-voor-de-binnenstad-van-morgen>

3 Initiatieven en verlichte regels

3.1 De ondernemersinitiatieven

Gedurende de looptijd van de pilot zijn in de twaalf pilotgebieden in totaal bijna 150 planinitiatieven ingediend. Initiatieven die uiteen lopen van een eenvoudig of eenmalig verzoek, zoals het plaatsen van *beachflags*, tot meer complexe initiatieven met een langere looptijd, zoals het opstellen van een jaarvergunning voor evenementen.¹⁰ In een aantal gevallen is besloten om een initiatief in het reguliere proces te behandelen in plaats van met een pilotstatus. Bijvoorbeeld omdat het initiatief (gedeeltelijk) buiten het pilotgebied viel of het verzoek in zijn geheel betrekking had op het horecabeleid.

3.1.1 Toestaan van ondernemersinitiatieven

Aan veruit de meeste initiatieven is op enigerlei wijze uitvoering gegeven. Soms konden initiatieven zonder meer doorgang vinden, soms moest het initiatief worden aangepast om het te kunnen toestaan (bijvoorbeeld op het gebied van gezondheid of veiligheid). Gemeenten kozen verschillende strategieën voor behandeling van de initiatieven. Grofweg betreffen dit de in hoofdstuk 2 behandelde uitvoeringsstrategieën: 1) **Actief dereguleren** (op basis van bekende, eerder door ondernemer kenbaar gemaakte ideeën/wensen of het op gemeentelijk initiatief dereguleren van de APV), 2) **Reactief dereguleren** (initiatief toestaan na concreet ondernemersverzoek dat niet kan op basis van het huidige beleid), en 3) **Experimenteren met minder/andere handhaving** (initiatieven mogelijk maken door creatief naar het handhavingsbeleid te kijken of simpelweg tijdelijk niet te handhaven).

Honorering van een initiatief vond in de meeste gevallen plaats via officiële communicatie aan de ondernemer. Bijvoorbeeld door een brief aan de ondernemer, waar de voorwaarden in werden beschreven. Deze gold tevens als 'waarborg' om niet met handhaving geconfronteerd te worden.

"De bezoekersaantallen zijn gestegen, de omzet is gestegen, het straatbeeld is mooier geworden, meer mensen kennen de winkel nu vanwege wat er voor de deur stond, meer contacten bij de gemeente", één van de ondernemers die deelnam aan de pilot, gevraagd naar de resultaten.

17

3.1.2 Afwijzen van ondernemersinitiatieven

Een kleine vijftien procent van de ingediende planinitiatieven is binnen de gestelde randvoorwaarden van de pilot afgewezen. Deze afwijzingen hadden er mee te maken dat bijvoorbeeld de veiligheid in het geding zou kunnen komen of dat er geen sprake was van tijdelijkheid en omkeerbaarheid. Sommige van deze initiatieven hadden betrekking op de Drank- en Horecawet. Een aantal gemeenten hadden vooraf dergelijke initiatieven uitgesloten of zouden deze behandelen als een reguliere vergunningaanvraag.

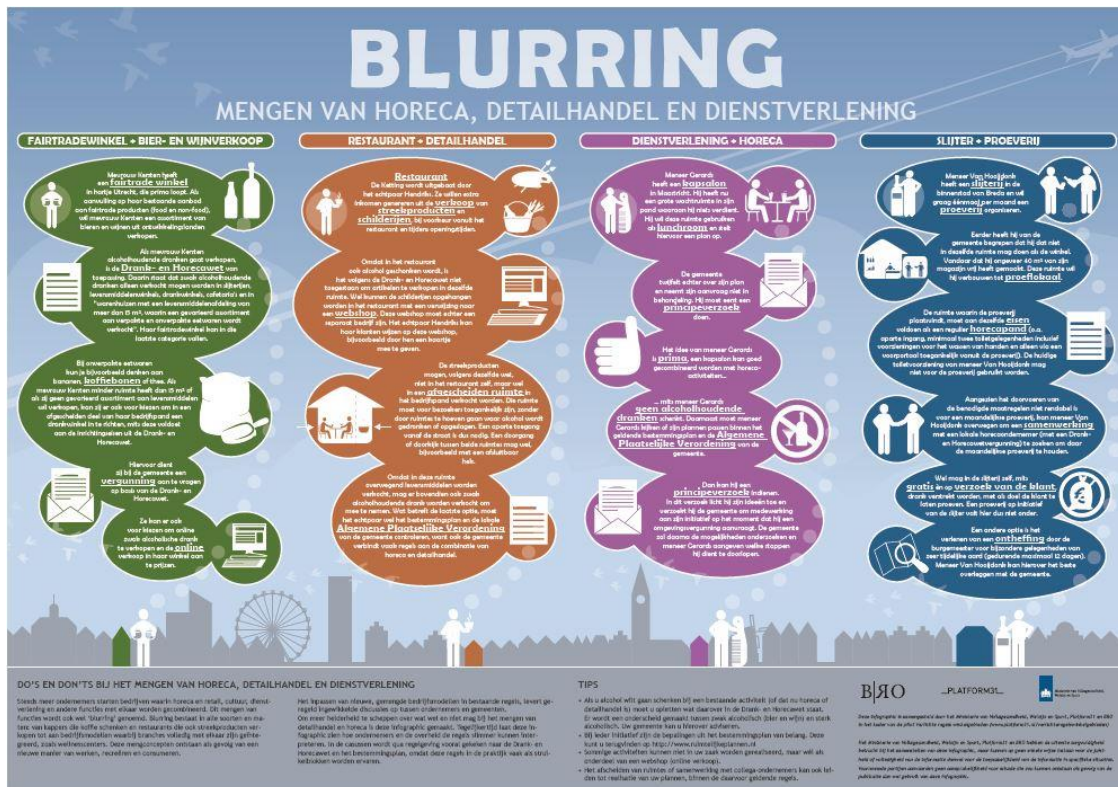
3.2 Knellende regelgeving

Bij aanvang van de pilot werden in de lokale publiek-private inventarisaties in totaal twintig regels en wetten genoemd (zie overzichtslijst aan het einde van het hoofdstuk), waarvan werd verwacht dat deze belemmerend uitpakken voor ondernemerschap. Meest genoemd waren het bestemmingsplan (te

¹⁰ De lijst met het totaaloverzicht van initiatieven vindt u in bijlage 3.

conserverend of aan actualisatie toe), de APV, de Drank- en Horecawet en reclame- en uitstallingsbeleid. Opmerking hierbij is dat het in het geval van het bestemmingsplan en de APV om zeer grote en uitgebreide beleidsdocumenten gaat. Deze kunnen zodoende al vrij snel als knellend worden ervaren, omdat ze veelomvattend zijn. De gecompliceerdheid van de Drank- en Horecawet en het sterk restrictieve karakter er van voor het toestaan van sterk in opkomst zijnde mengvormen van horeca en detailhandel ('blurring') vormt de verklaring voor het in hoge mate noemen van deze wet. Gemeenten, belast met de handhaving van de Drank- en Horecawet, voelen zich beperkt in het accommoderen van deze nieuwe ondernemersconcepten.¹¹ Naast inhoud van regelgeving werd de doorlooptijd en complexiteit voor het aanvragen van vergunningen vaak als knelpunt genoemd door ondernemers.

Infographic blurring (zie ook: <http://www.platform31.nl/nieuws/on-mogelijkheden-van-blurring-in-detailhandel-horeca-en-dienstverlening>)

De redenen waarom reclame- en uitstallingsbeleid als knellend werden benoemd, verschillen per gemeente. De ene groep heeft moeite met handhaving in dit opzicht en wil voorkomen dat het straatbeeld te rommelig wordt. De andere groep vindt juist dat deze regels soepeler kunnen om op deze manier de ondernemers meer vrijheid te geven en het straatbeeld levendig te maken. In beide gevallen kan de regelgeving verbeterd worden.

Achteraf beschouwd zien we dat veel ondernemersinitiatieven betrekking hadden op één van bovengenoemde regels. Vooral de APV en Drank- en Horecawet (beide ongeveer 20 procent van alle initiatieven) worden vaak aan de orde bij de aanvraag van het planinitiatief. Het reclame- en

¹¹ Om inzichtelijk te maken welke mogelijkheden de huidige Drank- en Horecawet biedt voor mengconcepten, is een infographic 'blurring' ontwikkeld: <http://www.platform31.nl/nieuws/on-mogelijkheden-van-blurring-in-detailhandel-horeca-en-dienstverlening>

uitstallingsbeleid (10 procent van de initiatieven) of het bestemmingsplan (5 procent van de initiatieven) zijn iets minder vaak aan de orde geweest. Daarentegen worden het terrassenbeleid en evenementenbeleid in praktijk juist wel genoemd als knellende regelgeving. Respectievelijk 20 procent en 10 procent van de gevallen hadden betrekking op deze regels.

3.3 Initiatieven uitgelicht

Deze paragraaf belicht een deel van de initiatieven die binnen de pilot zijn uitgevoerd. We beschrijven deze initiatieven aan de hand van de gebleken knellende wet- en regelgeving.

“Nu ik tijdelijk zelf mag bepalen wanneer ik mijn winkel laat bevoorraden, houd ik mijn leveranciers tevreden en is ook het plannen van cateringprojecten makkelijker”, citaat ondernemer.

3.3.1 Algemene Plaatselijke Verordening (APV)

Muziek op straat

Een ondernemer wil muziek op straat laten horen vanuit de speakers die aan de gevel zijn gemonteerd. Het verbod op geluidsoverlast in de APV zou dit verhinderen, maar de ondernemer wordt wel toegestaan om dit uit te proberen.

Eigenaresse van een muzikwinkel in een ander pilotgebied werd toegestaan live muziek voor de winkel te laten spelen:

“Het is ideaal om in te kunnen spelen op het moment. Als het weer niks is, hoeft je geen muzikant buiten te zetten. Er kan nu spontaan iets gebeuren.”
(bewerkt citaat uit artikel ‘Minder regels, meer spontaniteit’, Brabants Dagblad, 8 april 2016)

19

Collectieve kerstactie

In het centrum is een kerstactie opgezet die plaatsvond op meerdere locaties en bestond uit meerdere activiteiten. Een dergelijke combinatie vereist al snel een vrij ingewikkeld aanvraagtraject, dat ook nog eens een behoorlijke verwerkingstijd kent. Nu was er in het centrum echter een leuke combinatie van vuurkorven van de scouting om brood op een stok te bakken, vier huisjes met onder andere chocomel en erwtensoep, een koor, rondlopende Kerstman, sfeercombo en ook een Facebookwedstrijd. De tijd en moeite van het organiseren kon met name in de inhoud gaan zitten en niet in het proces. Effectief gezien dus een inhoudelijk beter evenement.

Verruiming openingstijden

In meerdere initiatieven vraagt men om een verruiming van de openingstijden. Met name horecaondernemers komen met deze vraag. Doel is om met een ruimere openingstijd meer klanten te kunnen bedienen en daarmee de dagomzet te verhogen. Door gemeenten wordt hier in alle gevallen feitelijk op dezelfde manier op gereageerd. Nadrukkelijk wordt gekeken wat voor horeca het betreft en wat de gevolgen (met name overlast) kunnen zijn voor de buurt/omwonenden. Dit zijn uiteraard dezelfde overwegingen als ten grondslag lagen aan de huidige regelgeving, maar dan werden deze niet meer generiek toegepast, maar nadrukkelijk op de situatie ter plekke. Dit kon dan leiden tot een aanpassing, maar ook tot een (onderbouwd) nee tegen het initiatief. Deregulering leidt daarmee ook niet per se tot andere beslissingen.

Versoepeling laad- en lostijden

Minder strenge laad- en lostijden stellen een ondernemer in staat het kook- en cateringbedrijf beter te kunnen runnen. En buitenlandse leveranciers, die met andere tijden werken, goederen te kunnen laten leveren zonder risico op een boete.

3.3.2 Bestemmingsplan

Pop-up restaurant

Pop-up restaurant in pand met detailhandelsbestemming. Deze ondernemer krijgt de ruimte om tijdelijk een restaurantconcept te proberen. Na een succesvolle eerste periode wordt het bestemmingsplan aangepast. Dit stelt de ondernemer in staat na gebleken succes permanent een restaurant uit te baten.

Poppentheater

Een lokale ondernemer neemt het initiatief om een poppentheater te starten in een leegstaand winkelpand. De investeringen zijn laag doordat het theater het karakter van een pop-uptheater heeft. Inmiddels is de lege unit waar het theater actief was weer verhuurd. In samenspraak met het centrummanagement en vastgoedeigenaren is het theater verplaatst naar een andere leegstaande ruimte. Doormiddel van vrijstelling van het bestemmingsplan is deze activiteit mogelijk gemaakt.

20

PLATFORM31

centrumoss

avans

Voorbeelden uit Oss in postervorm verbeeld.

3.3.3 Terrassenbeleid

Uitbreiding terras

Brasserie en grand café mag het terras uitbreiden met drie meter. Dit in overleg met de gemeente en de centrummanager. De totale investering is 7.500 euro voor de aanschaf van terrastafels, stoelen, parasols en het verplaatsen van het terrasschot. De uitbreiding van het terras biedt meer zitplaatsen voor gasten en de ondernemer rekent op extra omzet en werkgelegenheid.

Terras bij winkel

Een visboer mag nu gedurende de openingsuren een terras bij zijn winkel exploiteren. Dit met het idee dat deze mogelijkheid extra omzet oplevert. Voor de consument is dit een toevoeging van een terras met een 'eigen' aanbod en daarmee onderscheidend ten opzichte van het al bestaande aanbod.

Loslaten eisen terrasinrichting

Terug naar essentie van de regel: in plaats van gedetailleerde regels over afmetingen, materiaal en dergelijke van het terras(meubilair), worden er slechts kaders meegegeven voor de ruimte die vrij moet blijven voor hulpdiensten en invaliden. Dit is ook de grondslag voor toezicht en handhaving.

3.3.4 Drank- en Horecawet

Kookworkshop met wijn

De trend van *food* als een belangrijke trekker voor winkelgebieden is ook herkenbaar in de pilotgebieden. Meerdere ondernemers willen dit oppakken door kookcursussen of andere food-workshops te organiseren. Meerdere initiatieven richten zich op het mogelijk maken om een kleine proeverij te organiseren of na een kookworkshop de zelfgemaakte recepten te laten vergezellen van een glas wijn. Ondernemers willen deze mogelijkheid met name bieden omdat ze een complete ervaring willen bieden en de klant daar ook om vraagt. Het gaat dus niet in de eerste plaats om de verkoop (extra omzet) an sich.

Food-producten in restaurant

Een horecaondernemer breidt zijn café-restaurant uit met een grote open keuken, extra zitplaatsen en een winkel waar hij houdbare food-producten verkoopt van externe leveranciers en huisgemaakte sauzen en dressings. Omdat het restaurant alcohol schenkt, mag de ondernemer geen producten verkopen in dezelfde ruimte. De winkel heeft wel een eigen entree, maar daarnaast ook een open verbinding met het restaurant, wat bij wijze van proef op deze manier wordt toegestaan.

21

Ruimere interpretatie inrichtingseisen

Een ondernemer verkoopt kunst en meubilair in een horecagelegenheid. Hij mag bij wijze van proef gebruik maken van een flexibele scheiding in plaats van de inrichtingseis die deze ondernemer tot een vaste afscheiding zou verplichten.

Wijn in winkel proeven

Een ondernemer wil zijn wijnen laten proeven aan het winkelend publiek in zijn kaas- en notenwinkel. Zijn zaak valt strikt gezien onder detailhandel, maar is geen slijtersbedrijf. Ook heeft hij geen horecaverunning. Dankzij een expliciet gedoogbesluit van de burgemeester mogen klanten een jaar lang wijn proeven. De voorwaarden zijn dat de winkelier zich houdt aan de leeftijdsgrenzen en aan de regels die gelden voor sociale hygiëne, brandveiligheid en openbare orde.

"Detailhandel en horeca kunnen samen kansen oppakken", regiomanager Koninklijke Horeca Nederland.

3.3.5 Reclame- en uitstallingenbeleid

Ondernemers aan het stuur

Ondernemers en gebruikers van het pilotgebied spreken gezamenlijk over versoepeling van het uitstallingenbeleid. De ondernemers dragen gezamenlijk de verantwoordelijkheid voor de uitstallingen in het gebied. De gemeente houdt zich op afstand en handhaaft niet in het gebied.

Alternatieve plek voor uitstallingen

Uitstallingen/reclameobjecten mochten alleen strak tegen de gevel worden neergezet. Meerdere vragen kwamen binnen om dit te verruimen. Omdat toegankelijkheid belangrijk is en gewaarborgd moet worden is een alternatief gevonden en geboden: dezelfde reclameobjecten mogen nu in plaats van tegen de gevel ook direct aan de weg worden geplaatst.

Veraangenaming openbare ruimte

Via het plaatsen van straatmeubilair (plantenbakken) et cetera nemen ondernemers het initiatief om het verblijf in hun gebied te veraangename voor bezoekers. De gemeente staat dit toe met enkel voorschriften op het gebied van bereikbaarheid en toegankelijkheid voor mindervaliden en de hulpdiensten.

3.3.6 Evenementenbeleid

Jaarprogramma en -vergunning evenementen

Ondernemers uit het (pilot)gebied stellen gezamenlijk een jaarprogramma evenementen op dat wordt besproken met de gemeente. De gemeente kan dan een jaarvergunning opstellen en die evenementen er uit lichten waarvoor extra maatregelen genomen moeten worden. Naast de diverse afwegingen en aanpassingen op regelvlak die hier worden gemaakt, is ook het werken aan een gevoel van collectieve verantwoordelijkheid voor een goed verloop en risicobeperking bij evenementen onderdeel van dit initiatief. Daar hebben immers zowel gemeente als ondernemers baat bij.

Buitentap

22

Waar voorheen de buitentap op een leisure-locatie, die is vergund onder het reguliere beleid voor alcohol tijdens evenementen, alleen was toegestaan tijdens een officieel evenement, wordt de ondernemer toegestaan de buitentap ruimer te gebruiken.

Promotieacties

Verskillende promotieacties, variërend van kooroptreden, uitdelen van oliebollen en politieke acties, zijn binnen de pilot toegestaan zonder een vergunningstraject te hoeven doorlopen.

3.4 Verlichte regelgeving

De pilot gaf in verschillende gebieden aanleiding voor het structureel aanpassen van regels. Hierbij dient opgemerkt te worden dat er minder regels structureel zijn aangepast dan bij aanvang van de pilot werd verwacht. Daar tegenover staat dat veel initiatieven mogelijk zijn gemaakt binnen de bestaande regels. Dit bleek in (veel) grotere mate verwacht dan mogelijk. Op die manier sorteerde de pilot bij zowel ondernemers als gemeente ook effect. Structurele aanpassingen in regels betreffen: deregulering van de APV, het schrappen van uitstallingenbeleid, flexibilisering van het bestemmingsplan, verruiming van het terrassenbeleid, opheffen van de venstertijden, flexibilisering van het evenementenbeleid, verruimen van het reclamebeleid en verruiming van openingstijden.

“Positieve feedback van de bezoekers van het centrum. Hier is het uiteindelijk om te doen mijns inziens”, één van de ondernemers uit de pilot, gevraagd naar of de pilot wat heeft opgeleverd voor het gebied.

Cruciale afwegingen bij structureel veranderen van regels waren:

- 1) draagvlak bij stakeholders uit het gebied (of in ieder geval geen bezwaar);
- 2) positieve ervaringen voor de ondernemer in termen van bekendheid, waardering van bezoekers/consumenten, omzet, uitvoering van ideeën of (nieuwe) concepten en samenwerking;
- 3) geen situaties van willekeur of ongelijk speelveld;
- 4) ondernemers tonen dat zij in staat zijn de noodzakelijke verantwoordelijkheid (veiligheid, openbare orde, gezondheid en ruimtelijke kwaliteit) op zich te nemen.

Met het structureel maken van aanpassingen lossen ook de risico's en nadelen die samenhangen met actief of passief gedogen op. In sommige gevallen betekende het 'anders interpreteren en handhaven' van regels dat gemeenten ondernemersinitiatieven passief of actief gedoogden. Dit was juridisch niet waterdicht. Bij pilotinitiatieven die een tijdelijke overtreding van een regel omvatten, was bij de betreffende ondernemers bekend dat een handhavingsverzoek (bijvoorbeeld door andere ondernemers, burgers of belangenorganisaties) kon betekenen dat het initiatief teruggedraaid moest worden. Inmiddels is in deze gevallen telkens de afweging gemaakt of, op basis van ervaringen (meerwaarde) tijdens de pilotperiode, het initiatief structureel toegestaan kan worden middels een aanpassing in de regels. Behalve aanpassingen op basis van experimenteerervaringen in de pilot hebben sommige gemeenten ook versneld aanpassingen doorgevoerd via het reguliere proces, zonder eerst tijdelijk te experimenteren. Er was dan wel sprake van overleg met betreffende stakeholders over de aanpassingen.

4 Aanbevelingen

Onderstaande aanbevelingen zijn gericht op stakeholders in (binnen)steden – gemeenten, ondernemers(verenigingen), binnenstadsmanagement, bewonersverenigingen et cetera – die aan de slag willen of zijn met regeldrukverlaging ten behoeve van het versterken van ondernemerschap en, of aanjagen van initiatieven in de binnenstad. De aanbevelingen gaan in op het proces (paragrafen 4.1 t/m 4.3) en op de inhoud (paragrafen 4.4 t/m 4.7). We focussen wat het proces betreft op de vorm van een pilot – een experimenteersituatie in de praktijk –, zoals de pilot Verlichte regels winkelgebieden was. De aanbevelingen komen voort uit de ervaringen die zijn opgedaan in de twaalf deelnemende (kern)winkelgebieden van de pilot Verlichte regels winkelgebieden en zijn aangevuld met observaties van de organisatoren van de pilot (Platform31 en het Expertteam Winkelgebieden).

4.1 Uitgangspositie van aan een pilot deelnemende gebieden

1. **Selecteer vooraf (min of meer) gelijksoortige gebieden om mee te doen aan een pilot of aanpak over regeldrukverlaging. Maak deze keuze ook verdedigbaar: waarom wél in gebiedstype A en niet in gebiedstype B, C en D?**

In de pilot Verlichte regels winkelgebieden pakte het goed uit dat we vooraf expliciet kozen om kernwinkelgebieden te selecteren, en geen wijkwinkelcentra of perifere detailhandelslocaties. Kernwinkelgebieden worden door de bredere buitenwereld herkend als 'logische' plaats om te experimenteren met regeldrukverlaging (in tegenstelling tot bijvoorbeeld meubelboulevards). Het maatschappelijk-economisch belang van de plekken en de urgentie om actie te ondernemen (vanwege oplopende leegstand, faillissementen en verblijfskwaliteit) is hoog. Deze selectie zorgde, ondanks dat zij sterk varieerden in grootte, voor min of meer vergelijkbare karakteristieken van de deelnemende gebieden. Hierdoor herkenden de betrokken stakeholders elkaars opgaven en bleek intervisie tussen verschillende winkelgebieden zinvol. Het uitgangspunt moest verder zijn dat opgedane kennis en ervaring van de aanpak in een pilot-/experimentgebied tijdens en daarna ook worden benut in een breder perspectief en/of voor andere gebieden.

2. **Stel publiek-privaat commitment als randvoorwaarde voor een gebied om mee te doen aan (een pilot over) regeldrukverlaging.**

Door niet alleen een gemeente óf een ondernemersvereniging een handtekening te laten zetten onder deelname aan een aanpak of pilot, maar vooraf zoveel mogelijk publieke en private binnenstadstakeholders om commitment te vragen, zorg je dat de aanpak vooraf lokaal al goed wordt besproken. Zo worden de (belangrijkste) binnenstadstakeholders niet ongevraagd voor een ongewenst en onvoldoende besproken initiatief geplaatst. Het verdient de aandacht van de pilotorganisatie om het lokale publiek-private draagvlak niet alleen aan te nemen op basis van bijvoorbeeld een inschrijvingsformulier, maar door ook intakegesprekken te voeren.

4.2 Governance en politieke inbedding

3. **Zorg dat alle (lokaal) benodigde mandaten van tevoren zijn geregeld voor een aanpak of pilot. En hou de mandaathouders ook bij het proces betrokken. Wees vooraf – op hoofdlijnen – helder over hoe organisatorische, financiële, agendatechnische en communicatieve beslissingen worden genomen.**

In de pilot Verlichte regels winkelgebieden bleek het erg belangrijk dat er vooraf een bestuurlijke handtekening door de deelnemende gemeenten gezet was onder deelname aan de pilot. Dit mandaat zorgde ervoor dat ambtenaren zich bestuurlijk gedekt voelden en dat ondernemers inzagen dat de gemeente serieus betrokken was. Door periodieke gesprekken met de betrokken wethouders bleven zij ook tijdens de pilot betrokken en konden handelend optreden als er voor ambtenaren moeilijke situaties ontstonden. Wij hadden vooraf in een uitgebreid plan van aanpak de rollen en verantwoordelijkheden van Platform31, medeorganisator Expertteam Winkelgebieden en de lokale pilotteams op hoofdlijnen helder neergezet. Dit zorgde voor rust in het proces, een heldere taakverdeling en voldoende flexibiliteit om in te springen op onverwachte wendingen en kansen in het proces.

4. Inbed een aanpak of pilot in een grotere entiteit.

Dit kan een landelijk initiatief zijn (zoals de Retailagenda) of een bredere lokale, regionale of provinciale visie of agenda. Een dergelijke inbedding geeft extra communicatieve en procesmatige kracht aan een aanpak of pilot en kan dienen als breekijzer in discussies. De Retailagenda is een nationaal initiatief, dat brede steun heeft van alle (vertegenwoordigers van) binnenstads-stakeholders in Nederland, inclusief de minister van Economische Zaken. Inbedding van de pilot Verlichte regels winkelgebieden in de Retailagenda hielp bij de bekendheid van de pilot (zowel vooraf als lopende het traject). Tevens hielp het bij het scherp krijgen en houden van de inhoud en het proces ("Er kijken anderen mee") en heeft, op enkele momenten, geholpen om lokaal moeilijke discussies (bijvoorbeeld met de gemeenteraad) in een breder licht te bekijken ("Wij zijn hier niet alléén aan het experimenteren; er is steun van een breed netwerk van stakeholders"). Wat minder goed werkte, is het gebruiken van dit landelijke initiatief om knelpunten die voortkwamen uit landelijke wetgeving – met name de Drank- en Horecawet – op een goede manier te agenderen of zelfs veranderd te krijgen. Het kan wel zijn dat dit nog gebeurt, omdat deze wet wordt geëvalueerd (parlementaire behandeling waarschijnlijk na de Tweede Kamerverkiezingen van voorjaar 2017).

25

5. Bouw aan vertrouwen.

Om een gebiedsgerichte aanpak of pilot procesmatig goed te laten verlopen, is vertrouwen nodig tussen de (stakeholders in de) deelnemende gebieden – of die nu verspreid zijn over het land of binnen één stad liggen – en de coördinerende organisatoren. In de beginfase is dit vertrouwen nog broos. Het is in het belang van de organisatoren dat dit vertrouwen snel groeit, door hier actief in te investeren. Je houden aan afspraken en openstaan voor input van (stakeholders uit) deelnemende gebieden is daarbij cruciaal. Regelmatig persoonlijk contact en oprechte interesse in de lokale opgaven (ook buiten de strikte kaders van de aanpak) helpen hierbij ook. Als er een goede vertrouwensband is opgebouwd, biedt dit ruimte voor flexibiliteit in de aanpak op basis van onderlinge afstemming.

4.3 Organisatie

6. Organiseer voldoende persoonlijke aandacht per deelnemend gebied.

In een aanpak of pilot met meerdere deelnemende gebieden is het doel om in vergelijkbare verschillende lokale contexten een vergelijkbare aanpak uit te voeren (voor de duur van de pilot). De deelnemende gebieden hebben echter per definitie ook belangrijke verschillen, zoals de organisatiegraad tussen stakeholders, lokale economische context, kwaliteit van het ondernemerschap, ambtenarenapparaat en openbaar bestuur et cetera. Je weet dus van tevoren dat de pilot op lokaal schaalniveau in alle deelnemende gebieden andere resultaten oplevert. Dit

vergt goed begrip van de lokale context van de deelnemende gebieden, zodat ieder gebied op maat geholpen kan worden.

In het geval van de pilot Verlichte regels winkelgebieden was het doel van Platform31 om het ondernemerschap in de betreffende kernwinkelgebieden te versterken, en óók om te testen welke lokale randvoorwaarden daarbij het meest van belang waren. Om die analyse te kunnen maken, moesten de overeenkomsten en verschillen tussen de deelnemende gebieden helder zijn. In organisatorische zin hebben wij samen met het Expertteam Winkelgebieden voldoende aandacht voor de twaalf deelnemende winkelgebieden zo goed mogelijk geborgd door een team van vier contactpersonen te formeren, met ieder drie deelnemende winkelgebieden onder hun hoede. Dit zorgde voor een opbouw van een persoonlijke band tussen deze contactpersoon en de diverse stakeholders in de deelnemende winkelgebieden. Door deze persoonlijke band kwam gevoelige lokale informatie eerder boven tafel.

4.4 Wet- en regelgeving

7. **Investeer in kennis en communicatie over ruimte bestaande wet- en regelgeving.**

Ruimte in bestaande wet- en regelgeving op een betere manier worden uitgelegd aan ondernemers en andere lokale stakeholders. In sommige gevallen begint dit bij meer kennis over de interpretatie en toepassing van (de set aan) regels in de gemeentelijke organisatie, alvorens dit ook extern uit te kunnen dragen. Dit kan worden bereikt door (betere) samenwerking tussen de diverse gemeentelijke diensten, het benutten van elkaars ervaring en expertise en actieve afstemming en communicatie met lokale stakeholders. Hier is vaak nog veel winst te behalen. Als dit eenmaal lukt, leidt dit in het algemeen bij de gemeentelijk medewerkers tot een bevredigend gevoel. Het beantwoordt aan de vraag richting gemeenten naar meer en betere dienstverlening en een open(er) en meer gelijkwaardige dialoog met stakeholders uit de stad. Bovendien is dit een goede oefening voor de nieuwe werkwijze die met de toekomstige Omgevingswet moet worden nagestreefd.

Wat regelgeving betreft, hebben gemeenten een kennisvoorsprong richting ondernemers en andere lokale stakeholders. Deze kennis wordt soms ingezet om bepaalde ondernemersinitiatieven meer of minder te faciliteren, al naar gelang de gemeente deze gewenst acht of niet. Dit druist in tegen een open en coöperatieve houding richting partners in de stad. Het onbevooroordeeld en juist informeren en communiceren over mogelijkheden van regels behoort tot een kerntaak van de gemeente.

8. **Maak de Drank- en Horecawet beter toegerust voor ondernemers die concepten van functiemenging willen starten.**

Eén regel die door veel ondernemers als belemmerend wordt ervaren, is de landelijke Drank- en Horecawet (DHW). Deze wet richt zich op het reguleren van de verkoop en het schenken alcohol; met name vanuit het oogpunt van volksgezondheid. Er staan onder andere eisen in ten aanzien van de minimumleeftijd van kopers van alcohol, capaciteiten van de verkopers van alcohol en inrichtingseisen ten aanzien van plaatsen waar alcohol wordt verkocht. Ook is in de wet vastgelegd dat alcoholconsumptie ter plaatse en het voeren van detailhandel niet in één ruimte plaats mogen vinden. Dit betekent dat winkels geen alcohol mogen schenken en dat alcohol schenkende horecaondernemingen geen detailhandel mogen bedrijven, tenzij zij aan diverse (inrichtings-)eisen voldoen.

Ondanks het feit dat de Drank- en Horecawet geen experimenteerartikel kent en dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor de strikte handhaving van de wet, hebben we in de pilot meerdere gemeenten gezien die ondernemersinitiatieven toestonden waarin de Drank- en Horecawet strikt gezien werd overtreden. Het ging daarbij bijvoorbeeld over een restaurant dat de wijnen die hij schenkt bij zijn gerechten ook per fles ging verkopen. Of over een kaasboer die port voor consumptie in zijn winkel wilde verkopen bij een kaasproeverij. In de meeste gevallen betroffen het ondernemers die in mindere of meerdere mate detailhandel en horeca wilden combineren, soms ook met andere functies, zoals dienstverlening. Sommige deelnemende gemeenten gaven bewust géén ruimte aan dergelijke initiatieven, vanwege de juridische risico's of twijfel aan meerwaarde van deze concepten.

Voorafgaand aan en tijdens de pilot Verlichte regels winkelgebieden hebben wij geen actief standpunt ingenomen over het meenemen van de Drank- en Horecawet in de tijdelijke gedoogcultuur die in de lokale pilotgebieden is gecreëerd. De verantwoordelijkheid hiervoor is door gemeenten zelf genomen. In de meeste gevallen gebeurde dit binnen duidelijke en lokaal gekozen kaders (kleinschalig, voorwaarden op het gebied van veiligheid, sociale hygiëne en gezondheid, direct einde bij incidenten of bij handhavingsverzoeken).

Wij zetten ons tijdens de pilot wel in om de discussie over de huidige inrichting van de Drank- en Horecawet op gang te brengen, omdat in onze ogen de huidige wet niet optimaal functioneert. Eén van de redenen daarvoor is dat de wet deels is gebaseerd op verouderde ideeën, consumentengedragingen en technologieën. Platform31 is daarmee niet tégen het reguleren van alcoholverkoop (integendeel), maar wel vóór het reguleren op een manier die past bij hedendaagse consumentengedragingen en hedendaagse, gemengde ondernemingsvormen. Voor de komende evaluatie van de Drank- en Horecawet pleiten wij dan ook voor het creëren van een verbeterd wettelijk kader voor 'blurring': het voeren van ondernemingen waar diverse functies, bijvoorbeeld horeca en retail, en zowel met als zonder alcohol, worden gecombineerd. Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft dit thema overigens als expliciet onderwerp in haar lopende evaluatie van de wet opgenomen. Naar verwachting stuurt staatssecretaris Van Rijn nog deze kabinetsperiode een brief aan de Tweede Kamer over deze evaluatie. Het is nog niet bekend wanneer de behandeling van die brief in de Tweede Kamer vervolgens plaats vindt.

27

4.5 Ondernemerschap

9. Faciliteer 'flexibel' ondernemerschap.

'Flexibel' ondernemerschap, bijvoorbeeld pop-ups, gemengd horeca-, diensten-, en retailbedrijf of meerdere ondernemers uit een branche in één pand groeit. En zal naar verwachting een voortzettende trend zijn met invloed op het functioneren van winkelgebieden en binnensteden.

De koffiehoeke in een bibliotheek, kunst in de lunchroom, een terras bij een tassenwinkel; het is allemaal niet nieuw. De moderne consument hecht steeds minder aan de traditionele scheiding van functies. En de schaal waarop mengconcepten worden ontplooid en zich doorontwikkelen wordt steeds groter.

De Drank- en Horecawet maakt sommige van deze concepten (waar sprake is van alcoholverstrekking) onmogelijk (zie voorgaande paragraaf). Gemeentelijke regelgeving is hier echter ook een factor van invloed. Het verdient aanbeveling om als gemeente visie te vormen op of en hoe deze concepten van functiemenging in de winkelgebieden en de binnenstad kunnen landen.

4.6 Betrekken van ondernemers

10. Besteed (heel) veel tijd en aandacht aan het informeren van ondernemers.

Regeldrukverlaging in kernwinkelgebieden is gericht op het stimuleren van (innovatief) ondernemerschap. Door het creëren van (regel)ruimte kunnen ondernemers meer en andere initiatieven ontplooiën, zoals het mengen van functies, voeren van terrassen, verkoop op standplaatsen et cetera. Het ondernemen van deze acties vraagt wel dat zoveel mogelijk ondernemers écht op de hoogte zijn van de mogelijkheden die een regeldrukverlagende aanpak of pilot hen bieden. En tevens in staat zijn te zien welke mogelijkheden en kansen dit hen biedt. In de pilot Verlichte regels winkelgebieden zagen we grote verschillen in de mate waarop ondernemers bekend, betrokken en actief waren in de pilot. In de analyse van de redenen hiervoor werd duidelijk dat gemeenten die heldere en herhaaldelijke communicatie over de pilot richting ondernemers voerden meer ondernemersinitiatieven kregen.

Communicatie dient niet alleen digitaal en schriftelijk te gebeuren, maar ook fysiek. Dit kan door aan te schuiven bij ondernemersvergaderingen, bijeenkomsten te organiseren of simpelweg gesprekken met ondernemers te voeren. Ook een hoge organisatiegraad onder ondernemers en het hebben van een goede centrummanager of binnenstadsorganisatie is van grote waarde. Om succesvol te zijn moeten de ondernemers op lokaal schaalniveau betrokken worden. In een aantal gemeenten waren deze randvoorwaarden onvoldoende aanwezig en viel het aantal ondernemersinitiatieven tegen.

Er zijn ook andere redenen waarom het aantal ondernemersinitiatieven kan tegenvallen. Zoals een gebrek aan veranderingsgerichte ondernemers, een gebrek aan vertrouwen in de gemeente of bij ondernemers. Óf, in positieve zin, dat in het bestaande gebied al zoveel vormen van ondernemerschap mogelijk zijn, dat de meerwaarde van het extra verlagen van regeldruk nog maar een beperkt effect voor ondernemers heeft (en zij dit ook inzien).

4.7 Verduurzamen van (positieve) resultaten

11. Denk bij een pilot of aanpak ten bate van lagere regeldruk tijdig – liefst vooraf – na over hoe de resultaten van de 'proefperiode' uiteindelijk worden vertaald in structurele aanpassingen van regels. Ook het in stand houden van bestaande regels, maar tegelijkertijd het juridisch permanent maken van afwijkings- of experimenteermogelijkheden is daarbij een optie.

Bij de start van de pilot Verlichte regels was bij een groot deel van de deelnemende gemeenten nog geen helder beeld van of, in hoeverre en op welke wijze specifieke regels na afloop van de pilot aangepast zouden worden. Dit was op zich niet vreemd, omdat dit een eerste pilot betrof en bij de start nog niet bekend was welke regels (onnodig) knellend bleken te zijn en of deze te verlichten waren.

Richting het einde van de looptijd van de pilot – na het beoordelen van diverse ondernemersinitiatieven per gemeente – werd duidelijker welke specifieke regels ondernemers in de weg zaten. En hoe op een duurzame wijze, na afloop van de pilotperiode, aan verlichting tegemoet gekomen kon worden. Gemeenten maakten hierin verschillende keuzes, afhankelijk van de lokale bevindingen en (politieke) cultuur. De meeste deelnemende gemeenten konden op tijd helderheid geven aan de ondernemers over permanente aanpassing van regels – of een andere oplossing om het initiatief blijvend te kunnen toestaan.

Mogelijkheden voor structurele aanpassing van regels zijn:

- **Aanpassen van artikelen in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV).** Het is per gemeente verschillend welke onderwerpen in de APV zijn opgenomen. Voor de binnenstad gaat het bijvoorbeeld om de openbare orde, allerlei overlastgevende activiteiten, uitstallingen- en terrassenbeleid, standplaatsenbeleid, evenementen, straatmuzikanten, straathandel, flyeren en parkeren. Hoe uitgebreid (en streng) APV's zijn, is zeer wisselend per gemeente. Hoe streng de regels worden gehandhaafd, is weer een andere variabele. In het algemeen is wel te stellen dat in veel APV's artikelen staan waarvan het maatschappelijk nut en de handhaafbaarheid te betwifelen is. In plattelandsgemeente Hollands Kroon heeft de gemeenteraad in 2015 besloten om 70 procent van de APV permanent te schrappen. Er is daarna niets wezenlijks misgegaan.
- **Opnemen van een experimenteerartikel in de APV,** waarin het college van B&W en/of de gemeenteraad beargumenteerd kan afwijken van regels in die APV. Op die manier kunnen experimenten en pilots met regelgeving eenvoudiger en juridisch beter gedekt worden uitgevoerd. Een experimenteerartikel biedt ook de mogelijkheid om afspraken te maken over bijvoorbeeld tijdelijkheid en monitoring. Zwolle en Rotterdam hebben een experimenteerartikel in hun APV opgenomen.
- **Schrappen of verruimen uitstallingen-, reclame-, en standplaatsenbeleid,** waardoor ondernemers vrijheden krijgen om het publiek te attenderen op (tijdelijk) aanbod en diensten.
- **Opheffen of verruimen venstertijden,** waardoor winkels en horeca zich makkelijker kunnen laten bevoorraden.
- **Verruiming terrassenbeleid,** door enkel voorwaarden te stellen op het gebied van veiligheid, doorgang voor mindervaliden en bereikbaarheid voor de hulpdiensten.
- **Verruiming openingstijden.** Deze optie is het meest direct gekoppeld aan omzetverhoging, maar kan ook positieve effecten hebben op het bedienen van een andere of bredere doelgroep.
- **Aanpassing van het bestemmingsplan,** bijvoorbeeld om (meer) flexibele functies toe te staan in panden (door bestemmingscategorie 'centrum') of meer flexibiliteit in te bouwen in het gebruik van de openbare ruimte.
- **Flexibilisering evenementenbeleid,** bijvoorbeeld het verstrekken van jaarvergunningen voor terugkerende evenementen of activiteiten, zodat initiatiefnemers niet voor iedere editie van een evenement een nieuw vergunningstraject hoeven te doorlopen. Een korte melding of jaarplanning van alle edities van hetzelfde evenement volstaat. Dit is tevens tijdbesparend voor de overheid.

29

Bij allen geldt dat een gestructureerde pilot- of experimenteerperiode zinvol is om de veronderstelde meerwaarde te toetsen en het voorkomen van ongewenste effecten, zoals overlast, onveilige situaties of benadeling van andere stakeholders.

5 Ambitie na de pilot Verlichte regels winkelgebieden

De pilot heeft aangetoond dat lokaal experimenteren in de inbedding van een landelijk, lerend netwerk positieve effecten geeft. De landelijke, overkoepelende uitstraling van de Retailagenda, waarin de pilot was ingebed, en het netwerk en de onafhankelijke positie van Platform31, bood de deelnemers (met name bestuurders en ambtenaren) ondersteuning en vertrouwen bij de lokale experimenten. Bovendien hielp de Retailagenda vooraf en tijdens de looptijd van de pilot om bekendheid aan de pilot te geven.

Gezamenlijk hebben de pilotdeelnemers, Platform31 en het Expertteam Winkelgebieden veel kennis over experimenteren in winkelgebieden opgedaan. Die kennis en expertise willen we graag benutten en doorontwikkelen, om deze ook in andere gebieden toepasbaar te maken. De behoefte aan gestructureerd experimenteren met verlichting van regeldruk is op diverse plekken in het land aanwezig, overigens niet alleen in winkelgebieden en binnensteden. Het uitwisselen van ervaringen tussen deelnemers bleek een gewaardeerd onderdeel van de pilot. De ambitie van Platform31 is om de pilot Verlichte regels winkelgebieden in 2017 een vervolg te geven in een lerend netwerk van huidige pilotdeelnemers, nieuwe deelnemers en samenwerkingspartners.¹²

Nu is al zichtbaar dat het merendeel van de pilotgemeenten op enige wijze een vervolg geeft aan de pilot. Bijvoorbeeld door andere winkelgebieden in de gemeente als pilotgebied aan te wijzen, door de in de pilot ontwikkelde procesvorm vast onderdeel te maken van de organisatiecultuur en werkwijze, of door (verder) onderzoek te doen naar structurele aanpassing van diverse regels en aanverwant beleid.

30

Herenstraat, Oud-Voorburg.

¹² Meer informatie hierover wordt eind 2016 bekend gemaakt via de website van Platform31. U kunt ook rechtstreeks contact opnemen met Hanneke van Rooijen: hanneke.vanrooijen@platform31.nl

Bijlage 1: lokale analyses

Gemeente Alkmaar

Werkwijze

Voor het genereren van goede initiatieven in het kader van de pilot verlichte regels heeft de gemeente Alkmaar twee brainstormsessies georganiseerd. Een sessie met ondernemers en een sessie met de evenementencommissie. Verder zijn de ondernemers uitgenodigd om initiatieven aan te dragen via een speciaal item op de website www.alkmaar.nl

Resultaten

Door ondernemers en de evenementencommissie zijn in totaal de volgende initiatieven aangedragen:

- assortimentsvrijheid bij themamarkten
- meer ruimte voor uitstallingen
- muziek aan de gevel
- buitentap bij feestdagen
- live muziek op terras
- verbeteren aanvraagprocedure/meldingsprocedure voor evenementen
- meer algemene regels
- venstertijden op zondag voor laden en lossen

Conclusies

Er zijn minder ondernemersinitiatieven ontstaan dan van te voren gedacht was. Dit zou kunnen komen doordat de gemeente Alkmaar al gewend is om mee te denken met ondernemers en waar dat kan zaken mogelijk te maken.

Het tijdelijk toestaan van de initiatieven zonder vergunning werd als onwenselijk ervaren. Er is vervolgens voor gekozen om zoveel als mogelijk is aan de initiatieven medewerking te verlenen. Dit geldt niet voor de assortimentsvrijheid voor themamarkten.

Gemeente Beilen (Midden-Drenthe)

In het centrum van Beilen vormen de stichting Ondernemersfonds Centrum Beilen, strategisch vastgoed eigenaar en een afvaardigen van het bestuur een stuurgroep. Deze komt voort uit een actieplan die is opgesteld om het Centrum van Beilen Toekomst bestendig te houden. De partijen vertegenwoordigd in de stuurgroep hebben zich gezamenlijk ingeschreven voor de pilot.

Werkwijze

Na ondertekening van de pilot hebben we de lokale media en de stichting Ondernemersfonds Centrum Beilen ingezet om de pilot te promoten. Ondernemers zijn tijdens verschillende bijeenkomsten geïnformeerd over de pilot.

Daarnaast zijn bij aanvang van de pilot verschillende expertises binnen de gemeente samen gaan zitten. Vanuit verschillende expertises (vergunningverlening, handhaving en juridische zaken) is commitment gevraagd.

Er is actief gekeken vanuit de verschillende disciplines waar we op voorhand regels zouden kunnen schrappen. De conclusie bij aanvang was dat we een redelijke praktische en ondernemersvriendelijke APV hebben.

Er vervolgens gekozen om reactief te dereguleren.

Verloop

32

Direct na de eerste aankondiging meldde zich de eerste ondernemer. Dit voorbeeld staat in het overzicht en had te maken met de Drank -en Horecawet. Later kwam het verzoek van dezelfde ondernemer voor het vestigen van een terras. Dit bleek al te kunnen in ons huidige beleid.

Gelet op de gevoeligheid van de Drank -en Horecawet hebben we als gemeente contact gezocht met de lokale afdeling van Koninklijke Horeca Nederland. Insteek was actief betrekken in de pilot, maar daarvoor was toen weinig animo. Men had echter geen bezwaar tegen de pilot.

In het eerste kwartaal van 2016 meldde zich een tweede ondernemer. De kapper wilde experimenteren met het kunnen aanbieden van drankje i.p.v. koffie/thee.

We hebben vervolgens geprobeerd een bijeenkomst te organiseren voor ondernemers om ze uit te dagen om met meer initiatieven te komen. Het animo voor de bijeenkomst was te mager en deze is daardoor niet doorgegaan.

Resultaten en conclusies

Beide ondernemers stoppen met hun activiteiten. Bij de delicatessenzaak is dat een overweging op basis van kosten en baten. Ze heeft haar onderneming aangepast en biedt geen mogelijkheid meer voor lunch.

Wij concluderen op dit moment dat we voor de ondernemers in het centrum een ondernemersvriendelijke APV hebben en weinig regels zijn die belemmerend werken.

Gemeente Ede

Werkwijze

De pilot maakt deel uit van een breder programma: Levendig Centrum. Met dit programma beoogt de gemeente een integrale impuls te geven aan het woon- en werkklimaat in het centrum. Voor de pilot zijn in Ede een verordening en een reglement uitgewerkt. *Overall* is dus sprake van actieve (de)regulering. Binnen de organisatie bestond onvoldoende draagvlak voor een (nog) vrijere aanpak.

Ede heeft zes onderwerpen benoemd waar de pilot betrekking op heeft. Per onderwerp was de aanpak verschillend.

- Terrassen werden aangepakt in een beleidsvormend proces om te komen tot integraal beleid dat meer flexibiliteit biedt voor ondernemers.
- Bij blurring probeerden we ondernemers vanuit de verschillende gemeentelijke expertisegebieden actief te ondersteunen bij het realiseren van hun plannen door de ruimte te zoeken binnen de kaders van de Drank- en Horecawet.
- Bij flitsevenementen en wisselstandplaatsen werd actief deregulerend gewerkt: dit waren nieuw gecreëerde mogelijkheden om kleinschalige activiteiten te organiseren in het centrum waarvoor kortere termijnen en lichtere regels gelden.
- Voor straatmuziek en straatverkoop zijn de regels juist strenger gemaakt, omdat vooral straatverkoop in de praktijk overlast en irritatie oplevert bij bezoekers en ondernemers. Door deze activiteiten te beperken tot een aantal aangewezen plaatsen hoopte de gemeente die irritatie te verminderen.

Resultaten

33

Terrassen

De pilot heeft geleid tot een bestuurlijk besluit dat voor de hele gemeente het terrassenbeleid verruimd moet worden. Er ligt inmiddels een voorstel. Het blijkt in de praktijk lastig om de omslag te maken van dichtregelen naar beleid maken naar de bedoeling. Het belang van een veilige en visueel aantrekkelijke uitstraling van de openbare ruimte in het centrum van Ede is groot. De regeling is uiteindelijk toch redelijk gedetailleerd geworden. Wel is eenheid gerealiseerd in tarieven waardoor het tarief in het algemeen omlaag kon.

Blurring

Twee initiatieven zijn gerealiseerd. Eén een combinatie van kleding en horeca en de tweede een combinatie van vintage meubels en horeca. In beide mag geen alcohol worden geschonken. De horeca in het centrum houdt blurring-initiatieven scherp in het oog wat het risico op handhavingsverzoeken groot maakt.

Flitsevenementen

Op 30 april heeft het enige flitsevenement plaats gevonden, een Tai Chi evenement. De beperking bij flitsevenementen zat op Veiligheid. Het bleek dat met name door het gebruik van gasflessen en open vuur veel initiatieven niet voor een snellere aanvraag in aanmerking kwamen.

Wisselstandplaatsen

Er is gedurende de pilot één standplaatshouder geweest die gebruik maakte van het roulatierooster, een foodtruck met ambachtelijke friet en Portugees geïnspireerde broodjes. De omzetten van deze ondernemer vallen tegen. Tijdens evenementen is de aanloop bij foodtrucks groter. Wel heeft de

ondernemer diverse uitnodigingen voor evenementen en feesten overgehouden aan zijn aanwezigheid in Ede-Centrum.

Diverse kandidaat standplaatshouders zijn afgehaakt door het wisselkarakter van de pilot. Zij wilden per se een vaste plaats. Zij hadden vooral gebruikelijke wagens zoals vis- en frietkarren. Dat was niet de doelgroep die we hadden willen bereiken. In de loop van de pilot hebben we het netwerk van foodtrucks benaderd met promotie. Dit heeft niet geleid tot nieuwe deelnemers.

Elke maand zijn er wel enkele standplaatshouders geweest voor één of enkele dagen. Die hadden zich ook gemeld als er geen pilot was geweest. Het ging hierbij meestal om reclameacties. Deze standplaatshouders waren enthousiast over de snelle verwerking van hun aanvraag en het persoonlijke contact daarbij. De prijzen van de standplaatsen werden als hoog ervaren.

Straatmuziek en straatverkoop

Door gebrek aan capaciteit bij de afdeling Handhaving is niet actief gehandhaafd op het innemen van de aangewezen locaties. Het resultaat van de pilot kan daardoor niet beoordeeld worden.

Uitstallingen

Er wordt meer ruimte genomen buiten de winkels om goederen uit te stallen. Dit geeft een afwisselender straatbeeld en op veel plaatsen wordt het er mooier en gezelliger van. Door sommige ondernemers wordt deze versoepeling aangegrepen om reclameborden steeds verder van de eigen winkel te plaatsen wat afbreuk doet aan het straatbeeld.

Gemeente Goes

De Goese binnenstad is aangewezen als gebied waarvoor verlichting van regels wordt onderzocht. Er is onderzocht of er regels zijn die verruimd of afgeschaft kunnen worden. In navolging van het projectplan heeft een projectteam knellende regels, kansen en wensen van ondernemers uit het pilotgebied geïnventariseerd. Daarbij zijn diverse gesprekken gevoerd met een brede vertegenwoordiging uit de binnenstad. Hierbij zijn de pilot, de aanpak, de knellende regels, de kansen en de aandachtgebieden besproken.

Na de inventarisatie van kansen en knelpunten en de gesprekken met ondernemers uit de binnenstad is het projectteam tot een aantal speerpunten gekomen die verder uitgewerkt worden, te weten:

1. Vereenvoudiging van regels rondom het aanbrengen van reclame-uitingen;
2. Verruiming van de regels voor uitstallingen;
3. Venstertijden beter afstemmen op behoeften van ondernemers;
4. Toegankelijkheid en bereikbaarheid van de gemeente via een gemeenteloket in de binnenstad realiseren;
5. Vereenvoudiging en verruiming van regel omtrent vermenging van horeca en detailhandel.

1. Vereenvoudiging van regels voor gevelreclame

De binnenstad kenmerkt zich door de grote hoeveelheid reclame-uitingen. Gelet op de dynamiek van de binnenstad veranderen de uitingen regelmatig of worden nieuwe reclames aangebracht. Het zijn vooral de gevels van de winkelpanden die drager zijn van reclame-uitingen. De uitingen kennen verschillende vormen zoals: borden, lichtbakken, banieren, losse letters, stickers, frames en doeken. Wanneer een ondernemer een reclame-uiting op zijn pand wil aanbrengen krijgt hij te maken met onduidelijke regels omtrent vergunningplicht. Voor kleine bordjes en bakken is veelal vergunning vereist, terwijl voor enorme doeken of schilderijen geen toestemming nodig is. Daarnaast worden zeer gedetailleerde welstandscriteria gehanteerd. Dit zorgt voor onduidelijkheid en onbegrip bij ondernemers. Vereenvoudiging en uniformering van regels rondom het aanbrengen van reclame-uitingen is gewenst. Het projectteam heeft nieuwe criteria opgesteld die veel ruimer zijn dan de huidige criteria. Hiermee is de verantwoordelijkheid voor uitstraling van gevels en daarmee de binnenstad voor een groot deel bij de ondernemers gelegd. De nieuwe regels en criteria treden in januari 2017 in werking.

35

2. Regels voor uitstallingen beter afstemmen ondernemers

De ondernemers in de Goese binnenstad hebben een aanhoudende behoefte om hun koopwaar aan te bieden in de openbare ruimte. Daarbij worden diverse objecten in de openbare ruimte geplaatst om maar zo veel mogelijk aandacht te trekken van passanten. Hierdoor wordt het Goese straatbeeld van de winkelstraten gekenmerkt (soms gedomineerd) door een grote diversiteit van uitstallingen. Het vigerende beleid is duidelijk en toepasbaar. Veel ondernemers respecteren de grenzen uit het beleid niet. Voor alsnog wordt hiertegen weinig handhavend opgetreden. Blijkbaar is in veel gevallen het beleid niet toereikend voor de ondernemers. Omdat de ondernemers steeds creatiever worden in het aanprijzen van hun waar en winkel en zij de openbare ruimte steeds meer zien als verlengstuk van hun zaak, is er behoefte aan regels die meer aansluiten bij de wensen van de ondernemers. Hierbij is het wenselijk dat de kwaliteit van het huidige straatbeeld niet achteruit gaat. Ook voor dit onderdeel zijn algemene regels en ruimere criteria opgesteld. De nieuwe regels en criteria treden in januari 2017 in werking.

3. Toegankelijkheid en bereikbaarheid van een gemeente steunpunt in de binnenstad verbeteren

Bij diverse ondernemers uit de binnenstad is behoefte aan een betere bereikbaarheid van de gemeente. Ondernemers hebben regelmatig vragen of opmerkingen over: regels, vergunningen, nieuwe initiatieven of andere zaken. Hiervoor treden ze het liefst in contact met een ambtenaar die hun vraag integraal beantwoordt. Aankloppen bij een fysiek steunpunt in de binnenstad lijkt hierbij de voorkeur te hebben. Ook de wijkagent heeft aangegeven graag een vaste plek in de binnenstad te hebben. Een gemeentesteunpunt kan hieraan tegemoet komen en vormt een uitbreiding van de huidige dienstverlening.

Na onderzoek is gebleken dat een fysiek steunpunt in de binnenstad financieel niet haalbaar is. Daarnaast is het niet wenselijk een loket te creëren waarin slechts een deel van de gemeentelijke diensten kan worden geleverd.

4. Venstertijden beter afstemmen op behoeften van ondernemers

De binnenstad van Goes kent venstertijden. Ondanks de venstertijden rijden er erg veel voertuigen in de binnenstad. Ondernemers storen zich hieraan. Daarnaast is de regeling omtrent ontheffingen onduidelijk. Het projectteam heeft de bestaande regels vereenvoudigd. Er zullen minder voertuigen worden toegelaten in de binnenstad en de regels zijn duidelijker. Begin 2017 wordt een voorstel ter besluitvorming aan het gemeentebestuur voorgelegd.

5. Vereenvoudiging en verruiming van regel omtrent vermenging van horeca en detailhandel

36

Voor de verruiming van regels omtrent vermenging van horeca en detailhandel ('blurring') is inmiddels een proef (VNG-pilot) gestart. Circa 20 ondernemers nemen deel aan de proef. Er is enthousiast gereageerd op de proef. De vermenging van horeca en detailhandel heeft nog nergens tot problemen geleid.

Planologisch zijn de regels omtrent mengvormen van horeca en detailhandel ook onduidelijk. In 2017 wordt het bestemmingsplan voor de binnenstad herzien. In deze herziening zullen nieuwe eenvoudige en duidelijke regels worden opgesteld en worden ervaringen uit de VNG-pilot verwerkt.

Algemeen

Met deelname aan de pilot hoopte gemeente Goes dat veel ondernemers met ideeën kwamen om regels aan te passen of nieuwe initiatieven mogelijk te maken. Helaas viel dit tegen. Samen met de ondernemers zijn we tot bovenstaande speerpunten gekomen. Waardevol, maar we hadden meer van de ondernemers verwacht. Genoemde speerpunten zijn inmiddels deels uitgewerkt en leiden tot duurzame verandering van regels. Daarnaast hebben we in de diverse gesprekken ondernemers weten te enthousiasmeren om meer samen te werken. Door deze samenwerking zien we wel steeds meer leuke ideeën ontstaan.

Gemeente Helmond

Centrale vraagstelling

Als we in dit winkelgebied (nog) helemaal geen regels zouden hebben, welke regels vinden we dan minimaal nodig? En vervolgens: en *hoe* komen we in de praktijk dichtbij die wenselijke situatie?

Werkwijze

Er is gewerkt met een publiek-private projectgroep. Met vertegenwoordigers van het centrummanagement, ondernemersvereniging, vastgoedeigenaren en van de gemeente.

De pilot maakte onderdeel uit van een breder dereguleringstraject dat loopt in de stad om te komen tot een nieuwe (vereenvoudigde APV, minder en betere regels). Voor de pilot zelf is gekozen voor een reactieve strategie, waarbij tegelijkertijd aan de handhavers is aangegeven niet op zaken (behalve regels die raken aan veiligheid en financiën) te handhaven.

Voorafgaand aan de reactieve strategie is er wel een actieve strategie geweest van communicatie. Persoonlijk (deur voor deur) en per brief is de bedoeling van de pilot toegelicht. Ook zijn verschillende mediamiddelen ingeschakeld; zoals website en nieuwsbrief centrummanagement en de pers.

Nieuwe initiatieven werden bij voorkeur aangemeld bij een specifiek daarvoor aangemaakt emailadres. Zodoende kon het pilotteam snel en eenvoudig informatie delen en beoordelen.

Verloop

Direct na de start van de pilot is flink ingezet op bekendheid geven aan de pilot bij ondernemers. Dit op zowel persoonlijk als zakelijke wijze. Dit leidde al vrij snel tot een aantal initiatieven die allemaal zijn gehonoreerd. Een enkel initiatief is doorgestuurd naar de afdeling Vergunningen omdat het niet ging om een tijdelijk karakter (Bestemmingsplanfunctie definitief omzetten van retail naar wonen). De pilot had de ondernemer wel tot nadenken aangezet.

37

Na de eerste drie tot vier maanden viel het proces enigszins stil. Belangrijkste oorzaak wordt gezocht in het feit dat in Helmond kort voordat de Pilot aanving reeds zowel het uitstallingen- als het terrassenbeleid was aangepast, passend bij de wensen van de ondernemers.

Daarna is via inzet van de vertegenwoordigers (centrummanager en ondernemersvereniging) na een aantal keren de pilot onder de aandacht gebracht. Hieruit zijn geen nieuwe initiatieven gekomen.

Resultaten

Naast een vijftal concrete initiatieven die ook allen zijn gehonoreerd, hebben er een Helmond ook initiatieven plaatsgevonden die niet zijn aangevraagd, maar “gewoon” hebben plaatsgevonden, maar niets zijn geregistreerd. Daarnaast heeft de pilot in Helmond tot een grotere bewustwording, een opener houding en een betere gemeentelijke organisatie geleid. Er zijn kortere lijnen gemaakt tussen de handhavings-, vergunnings-, juridische en beleidsafdelingen van de gemeente, het binnenstadsmanagement en ondernemersverenigingen. De pilot heeft in Helmond over het algemeen een proces van opener nadenken over mogelijkheden op gang gebracht.

Conclusies

- Er kan al veel binnen de huidige regelgeving, desondanks blijven we in Helmond inzetten op minder belemmerende regels voor ondernemers. Met name regels die nu buiten de pilot vielen, zoals parkeerbeleid/normen in relatie tot transformatie leegstand/(bouw)initiatieven omdat hier financiële aspecten aan zitten.
- Bestaande nauwe relaties / goede organisatiegraad met ondernemers hielp om een vliegende start te maken.
- “Een pilot” is een interessant middel omdat het op basis van “praktijk gebaseerd experimenteren” in beeld brengt of beelden (in dit geval beknellende regelgeving) klopt. Is daarmee extra informatie in de discussie. En kan dus ook gedrag/houding beïnvloeden.

Gemeente Leidschendam-Voorburg

Inleiding op het gebied

De pilot Verlichte regels winkelgebieden heeft in de gemeente Leidschendam-Voorburg plaatsgevonden in het Huygenskwartier Voorburg waar het winkelgebied deel van uitmaakt.

Het gebied kent een onderscheidend verblijfsklimaat door zijn historische uitstraling met veel kleinschalige, monumentale panden in een beschermd dorpsgezicht. Het gebied kent een menging van functies: winkels, horeca, galleries, musea en wonen zowel in panden tussen de winkels als boven de winkels. Het aanbod bestaat hoofdzakelijk uit zelfstandige ondernemers en bevindt zich veelal in mode en luxe, (woon)accessoires, delicatessen en traiteurs.

Samen met de overige stakeholders in het gebied wordt door gemeente en ondernemers de komende jaren gewerkt aan een onderscheidend, levendig en toekomstbestendig Huygenskwartier Voorburg. Hiervoor is een actieprogramma opgesteld.

Proces en casussen

Eind september 2015 is gestart met een inloopavond voor ondernemers. In een open gesprek over mogelijk als knellend ervaren regels zijn een zevental casussen opgehaald. Deze zijn door een interne taskforce (bestaande uit medewerkers van vergunningen, handhaving, economie en de centrummanager) verder gebracht en merendeels opgelost. Voor uitvoering is met een klankbordgroep (extern, bestaande uit vertegenwoordigers van de belangrijkste stakeholders) afgestemd. Verder is er begin 2016 een speciale webpagina over de pilot geopend op de gemeentelijke site en is er via verschillende media een oproep gedaan om nieuwe casussen in te brengen. Ook is op een ondernemersavond in april nogmaals gewezen op de pilot.

39

Door het anders toepassen en soms ruimer interpreteren van regels heeft de gemeente ruimte geboden aan initiatieven van ondernemers. Dankzij de verlichte regels kunnen er in het Belgisch Bierhuis in het Huygenskwartier Voorburg bierproefavonden worden gehouden. Ook kan de bezoeker wijn proeven in een kaas-, noten- en wijnwinkel. Er is meer ruimte gekomen voor reclame-uitingen en de aanvraag termijn van evenementen is ingekort. Dit door in het gebied te werken met een integrale jaarvergunning evenementen die in samenwerking met het ondernemersfonds is opgesteld. Verder heeft een boerenstreekmarkt (12x) plaatsgevonden.

Enkele conclusies uit de pilot

- Er zijn minder initiatieven/verzoeken binnengekomen dan verwacht;
- Dit heeft er wellicht mee te maken dat door deregulering en lastenvermindering en/of betere communicatie over regels en soepelere procedures al heel veel mogelijk is gemaakt;
- Door de pilot heeft de denkwijze (in mogelijkheden en geest van de wet i.p.v. enkel in regels) van de vergunningverleners en handhavers een positieve impuls gekregen;
- De pilot heeft niet geleid tot aanpassing van regels, de meeste casussen zijn toegestaan binnen de bestaande regelgeving (met lichte afwijking van de bestaande regels);
- De integrale beoordeling van verzoeken in de interne Taskforce en externe Klankbordgroep heeft goed gewerkt. Het bespreken van ingediende casussen in de Taskforce (bekijken mogelijkheden en risico's) en na positief advies voorleggen aan de Klankbordgroep (bestaande uit een vertegenwoordiger van de Wijkvereniging, Mooi Voorburg, ondernemers, de centrummanager en trekker van de Pilot);
- Reactief: de meeste casussen van ondernemers hadden betrekking op gemeentelijke regelgeving, 2 op landelijke regelgeving Drank- en Horecawet.

- Proactief: het opstellen van de jaarvergunning evenementen door het ondernemersfonds op initiatief van de gemeente is hier een goed voorbeeld van met veel (positieve) impact.

Vervolg op de pilot

De gemeente heeft de pilot als zeer positief ervaren en gezien dat op een andere manier met regels omgaan echt kansen biedt. Hiermee versterkt en verlevendigt het winkelgebied. Ook de ondernemers zijn positief. Zij vinden het goed dat de gemeente meer interesse heeft in ondernemers en het gebied en tevens in kansen wil denken in plaats van strikte toepassing. Ondernemers hebben wel aangegeven de periode van de pilot te kort te vinden.

De meeste casussen kunnen binnen de bestaande regels worden toegestaan (met een geringe afwijking). Er wordt mogelijk één wijziging in de APV doorgevoerd, waardoor een themamarkt onder de APV gaat vallen en niet onder de Marktverordening. Aandachtspunt is wel dat er nog geen duidelijkheid gegeven kan worden over verruiming van mogelijkheden voor menging van winkel en horeca ('blurring') wat afhankelijk is van de evaluatie van de Drank- en Horecawet, die in 2017 plaatsvindt. Hiervoor is tijdelijk een oplossing gevonden door cases mee te laten lopen in de pilot mengvormen winkel/horeca van de VNG, die speciaal bedoeld is om te experimenteren met de Drank - en Horecawet, waar de gemeente ook aan mee doet.

De gemeente zal op basis van de evaluatie van de pilot nog een besluit nemen over de reguliere inbedding (werkwijze en reikwijdte).

Gemeente Oss

Waarover wil je informeren?

De Taskforce centrum, bestaande uit de gemeente Oss en Centrum Management Oss, zijn voor de zomer van 2015 een pilot gestart om **vernieuwend ondernemerschap** te stimuleren in het stadscentrum. De pilot bestond enerzijds uit de landelijke pilot verlichte regels en anderzijds boden we ondernemers ondersteuning middels de inzet van hbo-studenten. Eind oktober 2016 is deze pilot geëindigd. In deze informatienota kunt u lezen hoe de pilot verlopen is en wat de resultaten zijn.

Samenwerking HBO

Avans studenten van de opleiding Advanced Business Creation (4) en Small Business en Retail Management (7) liepen van september 2015 t/m januari 2016 stage bij twaalf centrumondernemers. Tijdens de stage organiseerden we colleges voor ondernemers en studenten en drie expertmeetings. Op 25 januari 2016 vond de afsluiting plaats tijdens een bijeenkomst waar de studenten, ondernemers en ambtenaren over verschillende onderwerpen met elkaar in discussie gingen. Uit de evaluatie bleek dat alle ondernemers positief terugkijken op de stages. Ze gaven aan de adviezen van de studenten te gaan toepassen.

Pilot verlichte regels, wat is het?

In het kort betekent de pilot dat centrumondernemers of vastgoedeigenaren in het stadshart 1,5 jaar plannen konden uitproberen, waarbij de gemeente soepeler omging met de regels. Initiatieven van Osse ondernemers moesten bijdragen aan de kwaliteit van het centrum. Daarnaast vroegen we deelnemende ondernemers rekening te houden met andere belanghebbenden in het centrum zoals burens, bewoners en bezoekers. En veiligheid ging boven alles.

41

De werkwijze was als volgt; ondernemers mailden hun verzoek naar de Taskforce. Iedere twee weken besprak een pilotteam, waarin alle relevante afdelingen binnen de gemeente vertegenwoordigd waren plus Centrum Management Oss, de verzoeken. Per brief ontving de ondernemer het besluit van het pilotteam welke deze eventueel kon overleggen aan controlerende instanties. Dezelfde brief werd ook gedeeld met de afdeling Toezicht en Handhaving, politie en brandweer. Daarnaast zijn de handhavers tijdens het afdelingsoverleg geïnformeerd over de pilot en de werkwijze bij de start en tussentijds.

De pilot verlichte regels werd landelijk georganiseerd door Platform31. Deze pilot maakt onderdeel uit van de Retail Agenda van het ministerie van Economische Zaken. Het hoofddoel van de pilot Verlichte regels winkelgebieden was om, middels innovatie op regel- en handhavingsvlak, meer ruimte voor ondernemerschap te creëren in kernwinkelgebieden. Andere maatschappelijke belangen, zoals gezondheid, veiligheid, ruimtelijke kwaliteit, werden daarbij geborgd. De gemeente Oss is een van de twaalf gemeenten die hieraan deelnamen.

Verloop van de pilot

Bij aanvang van de pilot verlichte regels is gevraagd welke regels we dachten dat ondernemers vinden knellen. De regel die het pilotteam noemde was de omgevingsvergunning. Echter dat is in de praktijk niet gebleken. De meeste initiatieven van ondernemers konden ingepast worden binnen bestaande regelgeving, behalve initiatieven die raken aan de Drank- en Horecawet. Terwijl we momenteel juist een 'blurring' trend zien in retail en horeca, ofwel innovaties waarbij retail en horeca zich vermengen om meer beleving te creëren. Vandaar dat we ook deze initiatieven in het pilotteam besproken hebben, waarbij we de geest van de Drank- en Horecawet respecteerden en meenamen in de afweging. Dit

betekende dat er aanvullende eisen gesteld werden aan het initiatief, zoals het verantwoord alcohol schenken en het overleggen van een diploma Sociale Hygiëne.

Evaluatie initiatieven

Er zijn in totaal dertig aanvragen gedaan. Vier zijn afgewezen, vooral omdat ze niet vernieuwend waren zoals langer open zijn in de nacht bij een horecazaak. Vijf aanvragen vielen buiten de pilot. Ruwweg kun je de initiatieven indelen in drie aandachtsgebieden, te weten:

1. evenementen
2. initiatieven in strijd met bestemmingsplan/openbare ruimten
3. initiatieven in strijd met Drank- en Horecawet

Per aandachtsgebied volgt hier een beschrijving en aanbeveling.

Ad 1. Evenementen

Dit waren: een stadsstrand bij mooi weer, muziek op de zondagavond, demonstratiestand voor de winkel tijdens de kermis, een troubadour voor de winkel, een DJ voor de winkel in de middag, inpaktafels op straat voor Sinterklaas en Kerst. Alle initiatieven zijn goed verlopen naar tevredenheid van de ondernemers. Gezien deze ervaring kan een verbeterpunt zijn om deze aanvragen met een vereenvoudigde melding mogelijk te maken. Dat brengen we in bij de evaluatie van het evenementenbeleid.

Ad 2. Bestemmingsplan/openbare ruimte

Dit waren: terrasuitbreiding over de breedte van de gevel, plaatsen terrasafscheiding, poppentheater in leegstaand winkelpand. Alle initiatieven verlopen goed en naar tevredenheid van de ondernemers. Voor zover het bestemmingsplan het toestaat nemen we de terrasuitbreiding en terrasafscheiding op in de exploitatie afspraken met de betreffende ondernemers. Een verbeterpunt is om in de toekomst, bij de herziening van het bestemmingsplan centrum, ook cultuurfuncties toe te staan. In de tussentijd kan voor het poppentheater een omgevingsvergunning worden aangevraagd.

Ad 3. Drank- en Horecawet

De volgende initiatieven behoren tot dit aandachtsgebied: wijn serveren in een delicatessenzaak, verkopen producten uit het restaurant, wijn verkopen in de boekwinkel, bier- en wijnarrangement in koffiezaak en een biermenu in een kledingwinkel. Alle initiatieven verlopen goed en naar tevredenheid van de ondernemers. Voor deze initiatieven is een beschikking afgegeven.

Samen met platform31 en de andere elf deelnemende gemeenten aan de pilot delen we onze ervaringen met het ministerie van VWS en EZ met als inzet om te komen tot een evaluatie van de Drank- en Horecawet en daaropvolgende aanpassing. Dit is echter een langlopend traject.

Resultaten

In Oss zijn de meeste aanvragen gedaan in het kader van de pilot vergeleken met de andere elf gemeenten. Factoren die hieraan hebben bijgedragen zijn:

- samen optrekken met ondernemers georganiseerd in Centrum Management Oss via Taskforce (dus ook bij aanvang samen ja zeggen tegen de pilot)
- uitgebreide communicatie via flyer, nieuwsbrief CMO, koffiebus, straathoofden overleg, handhavers overleg, publiciteit (Brabants Dagblad, D-tv) en de support van Avans en studenten

- pilotteam waarin alle afdelingen zijn vertegenwoordigd en CMO
- snelle besluitvorming; pilotteam beslist in de tweewekelijkse vergadering

We merken dat de pilot niet alleen geleid heeft tot het concreet verlagen van de regeldruk voor ondernemende winkeliers en horecaexploitanten, maar ook tot een bredere cultuurverandering in de samenwerking tussen gemeente en ondernemers. De kanteling van 'nee, tenzij' richting 'ja, mits' – kortom, een vraaggerichte houding van de gemeente – werd door de pilot versterkt. Een positieve benadering van initiatieven vanuit de stad is meer centraal komen te staan; het beleid en de daaruit voortvloeiende regels werden in dienst hiervan gesteld. Ook de bestuurlijke betrokkenheid bij de pilot Verlichte regels winkelgebieden is in Oss vanaf de start van de pilot groot geweest.

Vanwege het hoge aantal aanvragen in Oss heeft de tweejaarlijkse terugkoppel middag voor deelnemers aan de pilot in april 2016 plaatsgevonden in Oss. De elf deelnemende gemeenten kregen een presentatie te zien over de aanpak in Oss waarna er ook een wandeling door het centrum heeft plaatsgevonden. Verschillende ondernemers hebben persoonlijk uitleg gegeven aan de aanwezigen over hun initiatief. In december 2015 is ook het bestuur van de Koninklijke Horeca Nederland regio Oost Brabant op bezoek geweest in Oss om kennis te nemen van de pilot Vernieuwend Ondernemerschap. En medio juli 2016 organiseerde Platform31 een workshop over de nieuwe omgevingswet waarbij Vernieuwend Ondernemen in Oss een voorbeeld was over hoe om te gaan met verlichte regeldruk.

Gemeente Roosendaal

De gemeente Roosendaal is in 2014 van start gegaan met een integrale aanpak van de binnenstad. Onder begeleiding van stedenbouwkundige Riek Bakker is de visie 'Roosendaal: gezonde stad' tot stand gekomen. Dit plan is via uitgebreide participatie tot stand gekomen en heeft veel draagvlak bij stakeholders in de binnenstad. In de visie wordt gestreefd naar een binnenstad die compacter wordt maar 'grootser' aanvoelt. De deelname aan de pilot Verlichte regels winkelgebieden stond in Roosendaal nadrukkelijk in het kader van deze integrale binnenstadsaanpak en het aantrekkelijk maken van (ondernemen in) de binnenstad.

Werkwijze

Roosendaal heeft binnen de pilot twee verschillende strategieën toegepast:

Proactief dereguleren

- De APV is aangepast. Evenementen tot 250 bezoekers zijn uitsluitend meldingsplichtig. Zo kennen we ook de meerjarenevenementenvergunningen, waarbij vergunningen kunnen worden verleend voor een periode van vier jaar. Uitstallingen bij winkels zijn vrijgegeven tot 2,5 meter uit de gevel;
- Er is een flexibel en uitnodigend bestemmingsplan gemaakt voor de binnenstad. Zo is er bijna overall een gemengde bestemming toegekend en zijn er veel ruimere mogelijkheden voor terrassen gecreëerd, ook bij winkels;
- Dit jaar wordt de terrassennota aangepast. Deze wordt participatief opgesteld samen met de ondernemers. Enerzijds willen we de regels m.b.t. een terras versoepelen en anderzijds meer ruimte bieden voor terrassen (dus ook voor de retailers: opbrengst uit het experimenteerdeel van deze pilot).

Experimenteren

- De pilot biedt ruimte om te experimenteren met initiatieven die niet rechtstreeks passen binnen de geldende regels. In Roosendaal zijn een viertal terrassen gerealiseerd op plaatsen waar dat op grond van het oude bestemmingsplan "Centrum" en de terrassennota niet was toegestaan.

Andere relevante (beleids)initiatieven, aanpalend aan de pilot

- Er hebben inmiddels diverse grote fysieke ingrepen plaatsgevonden in de binnenstad (of vinden op dit moment plaats): winkelcentrum de Roselaar is verbouwd, de Nieuwe Markt wordt opnieuw ingericht, begin met aanleg van een nieuwe centrumring;
- Er is een nieuwe detailhandelsvisie opgesteld, waarbij koers is bepaald om te kiezen voor de compacte binnenstad. Detailhandel buiten de binnenstad is uitsluitend nog toegestaan in de wijk-/winkelcentra;
- Er ligt een plan van aanpak om de horeca en retailbestemmingen buiten de compacte binnenstad middels een uitsterfconstructie te laten verdwijnen.

Conclusie

Het lokale pilotteam in Roosendaal had gehoopt op een groter aantal (innovatieve) ondernemersinitiatieven naar aanleiding van de pilot. Tegelijkertijd constateert men dat diverse ondernemersinitiatieven middels het reguliere beleid (dus buiten de pilot Verlichte regels winkelgebieden om) een plaats hebben gevonden. Het geldende regelkader in de Roosendaalse binnenstad wordt door ondernemers blijkbaar niet in ernstige mate als knellend ervaren. Wel constateert met name de gemeente dat er winst kan worden behaald bij de interpretatie van de regels ('naar de geest van de wet') en de dienstverlening richting de ondernemers. Deelname aan de pilot Verlichte regels winkelgebieden heeft bij het inzien en verbeteren hiervan een positieve rol gespeeld.

Gemeente Rotterdam

De pilot in Rotterdam

De pilot Verlichte regels winkelgebieden werd in Rotterdam uitgevoerd onder de naam Anders Geregeld op de West Kruiskade en heeft plaatsgevonden op de West-Kruiskade en het eerste deel van de 1e Middellandstraat tussen het Kruisplein en de 's-Gravendijkwal. Het betreft een winkelstraat met een zo goed als aaneengesloten winkelfront, ten westen van het centrum van Rotterdam. Het winkelaanbod kenmerkt zich door de grote diversiteit aan etniciteit van de ondernemers.

In het verleden stond het gebied bekend als rauw en ruig. Door een intensieve samenwerking tussen gemeente, woningcorporatie en ondernemers(vereniging), verenigd in de Alliantie West-Kruiskade, en door strakke handhaving van een aantal regels, alsmede een sturende rol in de branchering van de straat is dit compleet omgebogen. Mede door deze actieve benadering kent de straat geen leegstandsproblematiek. Door de regels die de gemeente heeft ingevoerd om de criminaliteit uit het verleden tegen te gaan, is de gezelligheid/levendigheid voor een belangrijk deel verdwenen. De pilot is aangegrepen om de levendigheid terug te brengen door de (in deze fase) knellende regels te versoepelen. Juist de 'ruigheid' van het gebied is één van de unieke kenmerken van de West-Kruiskade.

Proces en casussen

In eerste instantie was het de bedoeling om aan de hand van een mandaat de versoepeling van regels te kunnen monitoren en desgewenst sturen vanaf een niveau dicht bij de straat. In de praktijk is gebleken dat het bijna altijd noodzakelijk was om met een aanvraag een rondje langs de relevante gemeentelijke diensten te maken om zaken voor elkaar te krijgen. Alhoewel zaken hierdoor nog steeds veel sneller geregeld zijn dan in een normale situatie was dit, met name voor de projectorganisatie nog wel eens frustrerend, met name in het begin. Ondernemers merkten wel dat zaken gedurende de pilot eenvoudiger gingen. Maar aan de ambtelijke zijde was behoorlijk veel afstemming noodzakelijk door de vele in elkaar grijpende regels.

45

De initiatieven van ondernemers bleven achter bij de verwachtingen. Een brede communicatieaanpak leverde ook weinig extra initiatieven op. Er is daarom na de start van de pilot voor gekozen om een oud ondernemer, die het vertrouwen van de ondernemers had, in te zetten om intensief (1 op 1) gesprekken te voeren.

Er zijn een aantal concrete initiatieven uitgevoerd, waaronder:

- Het stopverbod dat na 12.00 uur in de straat gold, is omgezet in een parkeerverbod. Klanten en ondernemers mogen nu stoppen om iemand uit of in te laten stappen en ondernemers genieten van ruimere laad- en lostijden.
- De openings- en sluitingstijden van een tweetal horecazaken en één avondwinkel zijn verruimd, wat heeft geleid tot hogere omzet.
- Uitstallingsregels zijn versoepeld waardoor handelswaar en diverse reclameobjecten niet meer alleen strak tegen de gevel aan geplaatst kunnen worden.
- Twee initiatieven van winkeliers op het gebied van mengvormen winkel en horeca zijn binnen de pilot ingediend en, om juridische redenen, overgeheveld naar de VNG-pilot (in Rotterdam: Blending010) waar ze zijn gehonoreerd.

- Relatief simpele aanvragen, zoals de realisatie van een 3-D stoeptekening of het plaatsen van een enkel gevelbord (met afwijkende maten) konden in onderlinge afstemming tussen ondernemers en ambtenaren binnen de pilot worden gerealiseerd.

Enkele conclusies uit de pilot

- Er zijn minder initiatieven/verzoeken binnengekomen dan verwacht; ondernemers betrekken en betrokken houden (stimuleren van initiatief en verantwoordelijkheid) is ingewikkeld en kost veel capaciteit.
- Experimenteren is een goed middel om mensen uit hun comfortzone te halen (houding en gedrag) en vernieuwing in gang te zetten, ook binnen het gemeentelijk apparaat. Dit vraagt wel om doorzettingsvermogen van de initiators.
- Van te voren zijn we met zijn allen goed in het bedenken van mogelijke negatieve gevolgen, in de praktijk blijken deze nogal eens afwezig te blijven.
- Er kan nu al meer dan we met elkaar vaak denken, deels een gevolg van regelgeving over meerdere terreinen die in elkaar grijpt. De thematiek is juridisch complex en daar een goed overzicht van krijgen, vraagt om tijd en ervaring.

Vervolg op de pilot

Op basis van de evaluatie zal het college van B&W in januari 2017 een besluit nemen over de aanbevelingen die hieruit volgen. Deze aanbevelingen gaan deels over voortzetting van initiatieven op de West Kruiskade (tijdelijk of voor langere tijd/vast), maar zeker ook over het verbreden van bepaalde experimenten naar andere gebieden met het oog op een structurele verandering/versoepeling.

Gemeente Sluis

Stand van zaken pilot

Op aanvraag van een ondernemer in de kern Sluis is er gezamenlijk met het binnenstadsmanagement besloten deel te nemen aan de pilot. Er is een startnotitie opgesteld en hierin staan de ambities waarmee BIMS (binnenstadsmanagement Sluis) zich bezig houdt en zich de komende tijd mee bezig gaat houden. In de kern Sluis is er maandelijks overleg tussen de gemeente, middenstandsvereniging (combinatie horeca en detailhandel), vastgoedeigenaren en Sluis Promotie. In dit maandelijks bestuurlijk overleg worden allerlei onderwerpen besproken die in het centrum van Sluis gebeuren. Dit varieert van veiligheid, promotie en communicatie, aanpassen beleid tot regelen van het verkeer. Alle belangrijke zaken die het centrum van Sluis aangaan worden hier besproken. De leden van BIMS hebben dan ook vaak een adviserende rol. Vanuit dit overleg is er gecommuniceerd over deze pilot en aan ondernemers kenbaar gemaakt dat er mogelijkheden zijn om met innovatieve plannen te komen. Op 14 maart 2016 is er in samenwerking met het Expertteam Winkelgebieden en InRetail een inspiratiesessie gehouden. Dit om de mogelijkheden die er zijn binnen de pilot nogmaals duidelijk te maken aan de ondernemers van Sluis. Tijdens deze inspiratiebijeenkomst kwamen er leuke ideeën naar voren, echter dit heeft nog niet geleid tot daadwerkelijke aanvragen.

Initiatieven binnen de pilot

Gedurende de hele periode van de pilot zijn uiteindelijk geen initiatieven van ondernemers ingediend die onder deze pilot kunnen worden behandeld. De vraag kan gesteld hoe dit komt? Zijn er geen innovatieve ondernemers in Sluis, of zijn de mogelijkheden er gewoon niet omdat er weinig leegstaande panden zijn. Misschien gaat het wel gewoon te goed in de kern Sluis. Het centrumgebied is afwisselend in aanbod en heeft een goede looplijn. Er is al jaren overleg met een klein comité van ondernemers in de vorm van BIMS en de samenwerking is goed te noemen. De afdeling vergunningen probeert sowieso altijd te kijken wat er wel mogelijk is. De ondernemers in Sluis geven heel duidelijk aan dat er regels moeten zijn en hebben vanaf het allereerste begin dat de pilot gestart is aangegeven dat men niet voor Blurring is. Dit heeft mede te maken met het horecabeleid wat we in 2014 gezamenlijk hebben opgesteld. Hierin is aangegeven dat er 1/3 horeca en 2/3 detailhandel per straat in het centrum mag zijn. Dit blijkt voor de kern Sluis een goede combinatie te zijn en zo houdt men altijd een goed en gevarieerd aanbod. Na een aantal detailhandelszaken komt een horeca gelegenheid. Het heeft dus niet de voorkeur het beleid zo te maken dat ook een detailhandel zaak een terras mag plaatsen of verkoop van producten in een restaurant. In het centrum staan nog een tweetal grotere gebouwen. Deze zijn leeg of staan te koop. Hier zouden er eventueel mogelijkheden kunnen zijn om een bedrijf te realiseren met meer beleving. Ondanks dat er een goede overlegstructuur en samenwerking is zijn er geen ondernemers met specifieke initiatieven gekomen. Belangrijk voor Sluis is dat er een goede invulling komt voor de grotere gebouwen in het centrum en er kan een extra beleving toegevoegd worden waarvan alle ondernemers in het centrum kunnen profiteren. Hier kan men dan denken aan bijvoorbeeld een soort Baggy Boys (zoals in Den Bosch) of een oplaadservice voor telefoon en tablet.

Vanuit het oogpunt van de gemeente wordt er steeds gekeken waar we het beleid, daar waar nodig, kunnen aanpassen, zodat het toegankelijker en begrijpelijker wordt voor de gebruiker. Zo wordt het beleid inzake terrassen, venten en voorwerpen in de openbare ruimte herzien. Hierin zullen een aantal aanpassingen en versoepelingen aangebracht worden. Allereerst is getracht de leesbaarheid en begrijpelijkheid van de stukken te vergroten en is het beleidsonderdeel "standplaatsen" geïntegreerd in de nota voorwerpen in de openbare ruimte. Deze laatste nota wijst tevens categorieën voorwerpen aan waarmee met een melding (van plaatsing in de openbare ruimte) aan de gemeente volstaan kan

worden. In die gevallen waarin kan worden volstaan met een melding, hoeft de ondernemer/ster geen vergunning meer aan te vragen, wat bijdraagt aan lastenvermindering (zowel bij ondernemers alsook de gemeente), vereenvoudigde zaakvoering en vermindering van regeldruk.

Vanwege de ligging en de toeristische aantrekkingskracht van Sluis zijn de openingstijden al jaren maximaal. Dit betekent dat winkels zeven dagen per week geopend mogen zijn. Recentelijk is de nieuwe winkeltijdenverordening vastgesteld waarin e.e.a. voor de komende jaren weer vastgelegd is. Vanuit het maandelijks overleg zijn jaren geleden regels opgesteld voor de laad- en lostijden in het centrum. Ieder jaar worden er meerder evenementen georganiseerd door Sluis Promotie. Eén van de evenementen zijn de vier avondmarkten in de maanden juli en augustus. Hier wordt nu gekeken of we deze kunnen onderbrengen als zijnde collectieve festiviteit.

Conclusie

Ondanks dat er geen initiatieven vanuit ondernemers gekomen zijn is er goed overleg met de ondernemers. Daar waar mogelijk wordt er gedereguleerd. Eens per jaar wordt er gekeken welke aanpassingen nodig zijn aan de APV. Voor de toekomst kunnen eventuele voorbeelden van andere steden gebruikt worden voor de andere dorpen binnen onze gemeente. Zoals de pilot nu verlopen is, was het misschien beter geweest dat niet het best lopende centrum van de gemeente ingeschreven was, maar zou een centrum zoals Oostburg een betere optie geweest zijn. Hier zijn de detailhandelszaken erg verspreid over het dorp en er is wat leegstand. De beleving van het winkelen zou verbeterd kunnen worden, evenals de samenwerkingsverbanden.

Gemeente Zeist

Werkwijze

Zeist heeft een relatief hoge winkelleegstand in het centrum. Inzet van de vigerende centrumvisie is dat winkeliers buiten het gewenste (kleinere) kernwinkelgebied worden verleid om naar het kernwinkelgebied te verhuizen. Het verlichten van regeldruk, het hoofddoel van de pilot, wordt als mogelijke *pull factor* voor het kernwinkelgebied gezien. Zeist heeft voor de lokale uitvoering van de pilot gekozen voor strategieën van reactief dereguleren en experimenteren met minder/andere handhaving. De gemeente werkt in de pilot Verlichte regels winkelgebieden samen met de partijen die de centrumvisie mede mogelijk hebben gemaakt: stichting Centrummanagement Zeist (waarin de detailhandels- en horecaondernemers zijn vertegenwoordigd), stichting Zakelijk Zeist en Sectie5, de vastgoedeigenaar van winkelcentrum Belcour.

De pilot is in Zeist gestart op 1 september 2015, iets later dan in de andere winkelgebieden. In september zijn er persberichten en nieuwsbrieven verstuurd vanuit de gemeente Zeist en het centrummanagement. Op bijeenkomsten is aandacht gevraagd voor de pilot. Tussen oktober en december 2015 is de communicatie voortgezet middels de centrumwebsite en advertenties in de Nieuwsbode.

Resultaten

Aanvankelijke kwamen er weinig aanmeldingen van ondernemersinitiatieven binnen. De gemeente constateert wel procesresultaten:

- Veel wensen van de ondernemers passen al in de huidige regelgeving, maar alleen door flexibeler met regels om te durven gaan. Voorbeelden hiervan zijn uitbreidingen van terrassen, uitstallingen, koffie schenken in een winkels et cetera.
- Gemeente en binnenstadsmanagement gebruiken de pilot om de houding en het gedrag van betrokkenen te veranderen, om primair te kijken naar intenties en secundair naar regels. Deze cultuurverandering is eerder al ingezet door het oprichten van een 'ondernemersplein'.

49

Sinds de komst van een nieuwe 'inspirator binnenstad' in januari 2016, wordt gewerkt aan betere verbinding met de centrumondernemers. Uitvoering van de pilot vormt één van zijn speerpunten. Hij vraagt er in al zijn gesprekken met ondernemers aandacht voor.

Uiteindelijk heeft Zeist (tot en met oktober 2016) de volgende verzoeken binnen de pilot besproken:

- Schaatsbaan aan het einde van de Slotlaan (toegewezen);
- Proeverij in bierwinkel (toegewezen);
- Tuktuk (food truck) met biologische soep en kwaliteitshotdogs (toegewezen via het reguliere standplaatsenbeleid);
- Bakkerij die verse broodjes op zondagochtend wil verkopen (toegewezen);
- Vishandel die wil alcohol schenken in de winkel (afgewezen, behoudens evenementen)
- Proeftafel die wijn wil verkopen tijdens wijnfestival (toegestaan via evenementenvergunning).

Gemeente Zeist concludeert dat de huidige Drank- en Horecawet formeel geen ruimte laat voor gedoogconstructies. Als mede(horeca)ondernemers verzoeken om handhaving, dan treedt de gemeente dan ook op. Omdat de pilot juist dit jaar goed op gang is gekomen, heeft de gemeente Zeist een vervolg van de pilotaanpak in overweging. Dit komt aan de orde bij de lokale evaluatie.

Gemeente Zwolle

Inleiding

Op 25 januari heeft uw raad een tussentijdse informatienota ontvangen over de aanpak van het Broerenkwartier en de voortgang van de pilot Verlichte Regels Winkelgebieden (hierna de pilot VRW). De pilot loopt tot en met 31 oktober. In deze informatienota worden de resultaten van de pilot behandeld, de ervaringen gedeeld en een vervolg gegeven aan de resultaten.

In de periode dat de pilot actief is kunnen geldende (gemeentelijke) regels tijdelijk worden losgelaten, op voorwaarde dat de regels na afloop van de pilot weer van kracht worden. Daarbij hanteert de gemeente Zwolle drie randvoorwaarden. Regels kunnen worden losgelaten indien er sprake is van 1) draagvlak vanuit de stakeholders van het Broerenkwartier, 2) er sprake is van tijdelijkheid en 3) dat de veiligheid niet in het geding komt.

De doelstellingen van de pilot waren:

1. innovatief ondernemerschap stimuleren
2. onderzoeken of, en zo ja, welke regels belemmerend zijn
3. de lokale organisatiegraad verhogen

Kernboodschap

Resultaten

Ten opzichte van de beginsituatie in het Broerenkwartier begin 2015 heeft er een aantal belangrijke wijzigingen plaatsgevonden. De energie die de inspirator heeft losgemaakt, de inzet van eigenaren en ondernemers in het Broerenkwartier, en de mogelijkheid om tijdelijk anders met regelgeving om te gaan hebben ertoe geleid dat het Broerenkwartier op een positieve manier is gepositioneerd. De leegstand in winkelcentrum Het Eiland is teruggedrongen en er is een stakeholdersvereniging opgezet. De pilot VRW is onderdeel van een bredere aanpak om het Broerenkwartier een impuls te geven, waarbij de pilot de volgende doelstellingen heeft:

Doelstelling a; innovatief ondernemerschap stimuleren: deels behaald

In het Broerenkwartier zijn ondernemers met nieuwe en innovatieve concepten bezig. Het innovatieve ondernemerschap speelt zich met name af bij het mengen van functies. Daarop is de landelijke Drank- en Horecawet (DHW) van toepassing. De DHW scheidt de branches detailhandel, horeca en slijterij door een aantal verboden. Daardoor is het voor ondernemers niet mogelijk om mengvormen te realiseren (m.u.v. ondergeschikte horeca of warenhuis). De pilot VRW bood niet de mogelijkheid af te wijken van landelijke regelgeving. Dat de gemeente Zwolle meedoet aan de pilot 'reguleren mengvormen winkel/horeca' van de Vereniging Nederlandse Gemeenten maakt dat we dit toch tijdelijk mogelijk kunnen maken. Via een andere pilot is deze doelstelling dus (tijdelijk) wel behaald.

Doelstelling b; onderzoeken of, en zo ja, welke regels belemmerend werken: behaald.

Belemmerende regelgeving is een veelgehoorde klacht. Het gros van de binnengekomen initiatieven had geen betrekking op de geldende gemeentelijke regelgeving. De meeste initiatieven bleken mogelijk te zijn zonder regelgeving tijdelijk anders toe te passen. Ook het bestemmingsplan werkte niet belemmerend. Daar waar regelgeving wél als belemmerend werd ervaren ging het met name om de doorlooptijd van het aanvragen van vergunningen, de kosten voor vergunningen en het geldende beleid voor bijvoorbeeld terrassen of standplaatsen. Door vroegtijdig de afdeling Fysieke Leefomgeving (vergunningen, toezicht en handhaving) te betrekken kon er maatwerk geleverd worden. Bij die gevallen

is er eenmalig, tijdelijk en gemotiveerd afgeweken van het standplaatsenbeleid en het reclamebeleid. Landelijke regelgeving zoals de Drank- en Horecawet kan belemmerend werken.

Doelstelling c: de lokale organisatiegraad verhogen: behaald

Ondernemers kwamen naar aanleiding van de pilot VRW in gesprek met de inspirator Broerenkwartier, met de gemeente en vooral met andere ondernemers. Dit heeft geleid tot betere samenwerking tussen de gemeente en ondernemers en tussen ondernemers onderling. Dat heeft geleid tot meer gezamenlijke initiatieven, meer ondernemerschap en een levendiger Broerenkwartier. Voorbeelden zijn de facelift van het Meerminneplein en het Groenpaviljoen op het plein Acher de Broeren.

Ervaringen

De gemeente Zwolle heeft ervoor gekozen om - naar aanleiding van concrete maatschappelijke en/of economische initiatieven van retail- of horecaondernemers - geldende regels te heroverwegen. De pilot gaf ondernemers en gemeente een window of opportunity om tijdelijk anders om te gaan met regelgeving. Het gros van de binnengekomen initiatieven bleek binnen de geldende gemeentelijke regelgeving te passen of tijdelijk mogelijk gemaakt te kunnen worden. Een klein deel kon geen doorgang vinden omdat de veiligheid niet gegarandeerd kon worden of omdat de landelijk geldende Drank- en Horecawet van toepassing is.

Het is gebleken dat de pilot aanleiding was om met elkaar in gesprek te gaan over wat wel en niet mogelijk is. Dit gaf nieuwe energie om initiatieven te ontplooiën. Dergelijke initiatieven bleken binnen de geldende regels mogelijk te zijn. De geldende regelgeving sluit aan op de behoeften van de ondernemers. De werkwijze van de gemeente Zwolle is om te kijken hoe initiatieven wel mogelijk gemaakt kunnen worden. Daarbij kijken we naar de essentie van de regel. De pilot heeft dit heel expliciet gemaakt. Daarnaast wordt ervaren dat een afwezigheid van regels de samenwerking in een gebied vergroot. Ondernemers moeten bijvoorbeeld gezamenlijk een oplossing vinden voor reclame en uitstallingen in de openbare ruimte of de verdeling van terrassen op een plein.

51

De ingediende initiatieven waar anders is omgegaan met regelgeving hadden voor een groot deel betrekking op de openbare ruimte en waren kleinschalig van aard. Het ging om reclame en uitstallingen, het plaatsen van versiering rond feestdagen, de plaatsing van het groenpaviljoen en ander straatmeubilair. Er is invulling aan de pilot gegeven door geen uitgebreid vergunningstraject aan te gaan of door tijdelijk niet te handhaven. Dit heeft niet tot handhavingsverzoeken geleid.

De belangrijkste lessen die uit de pilot VRW zijn te halen:

- Regelgeving is niet zo belemmerend als wordt gedacht. De levendigheid van een gebied valt of staat met ondernemerschap.
- Samenwerking tussen ondernemers onderling en tussen gemeente en ondernemer is cruciaal.

Vervolg van de pilot

De binnenstad is bij uitstek een plek om te ondernemen. Het is één van de gebieden waar vernieuwende concepten getest en uitgerold kunnen worden. Dat brengt levendigheid en een goed ondernemersklimaat. Een veelgehoorde klacht van ondernemers is dat er niks kan en mag door regelgeving. De pilot VRW heeft aangetoond dat in het Broerenkwartier de gemeentelijke regelgeving minder belemmerend is dan gedacht. Ondernemerschap ontstaat door goede contacten en samenwerking tussen ondernemers en overheid. De pilot is aanleiding geweest om het gesprek op

gang te brengen. Er ontstaat het gevoel dat er meer mogelijk is dan normaal het geval is, en dat is altijd een goed startpunt om het gesprek aan te gaan.

De gemeente Zwolle werkt in de gedachte van initiatieven mogelijk maken, ook al past een initiatief niet altijd in geldend beleid of regels. Het experimenteerartikel in de APV maakt het sinds begin 2016 mogelijk om onder voorwaarden af te wijken van geldende regels in de APV (geldig in de hele gemeente Zwolle). De pilot VRW krijgt een vervolg door middel van het reeds bestaande experimenteerartikel. Initiatieven krijgen met dat artikel tot maximaal een jaar de tijd om tijdelijk af te wijken van gemeentelijke regelgeving. Na dat jaar volgt een evaluatie, waarbij het initiatief bij succes een vervolg kan krijgen. In de bijlage het experimenteerartikel. Landelijke regelgeving zal in gevallen nog steeds belemmerend kunnen werken.

De uitkomsten zeggen ook iets over de relatie tussen ondernemers en gemeente. Er is een gevoel dat er niks kan en mag, terwijl de pilot aantoonde dat dit niet per se waar is. De nieuw te werven binnenstadsmanager heeft een sleutelrol bij het verbinden van ondernemers onderling en ondernemers met gemeente in de binnenstad. Het is de rol van de binnenstadsmanager om op de binnenstad te focussen. Daarnaast kan de binnenstadsmanager knellende regelgeving intern onder de aandacht brengen in de organisatie, waarbij er naar oplossingen gezocht kan worden.

Communicatie

Er is gesproken met vertegenwoordigers van de afdelingen Fysieke Leefomgeving (vergunningen, toezicht en handhaving) en Juridische Zaken. Dat heeft meer inzicht gegeven in gemeentelijke processen, wat er goed en minder goed gaat en hoe we nog meer dienstverlenend kunnen zijn.

Daarnaast is gesproken met initiatiefnemers tijdens de diverse projecten. De persoonlijke benadering wordt erg gewaardeerd. De evaluatie wordt gecommuniceerd middels een persbericht.

Vervolg

Via het experimenteerartikel is het mogelijk om onder voorwaarden af te wijken van de APV.

Bijlage 2: totaaloverzicht initiatieven

Initiatief	Regelgeving	Regel	Status	Opmerkingen
Algemene regels i.p.v. gedetailleerde vergunning bij evenementen	Evenementen	Evenementenbeleid	In behandeling	Behandeling in reguliere proces
Buitentap op het stadsstrand, ook buiten evenementen om	DHW	Horecaverunning	In behandeling	Behandeling in reguliere proces
Laad- en lostijden op zondag (i.p.v. ontheffing vergunning per auto)	APV	Venstertijden	In behandeling	Behandeling in reguliere proces
Live muziek op het strand of op terras, ook buiten evenementen om	DHW	Horecaverunning	In behandeling	Behandeling in reguliere proces
Meer ruimte voor uitstallingen	Reclame- en uitstallingenbeleid	Uitstallingenbeleid	In behandeling	Behandeling in reguliere proces
Meer vrijheid verkoop 'reguliere' spullen op themamarkten	Marktvergunning	Marktvergunning	In behandeling	Behandeling in reguliere proces
Muziek buiten voor etalage (speakers aan gevel)	APV	APV	In behandeling	Behandeling in reguliere proces
Soepel omgaan met inrichtingseisen	DHW	Drank- en Horecawet	Toegestaan	Behandeling in reguliere proces
Drank (zwak alcohol) in Delicatessenzaak	DHW	Drank- en Horecawet (art. 25)	Toegestaan	Betreft schenken op terras en schenken bij kookworkshops. Toegestaan middels artikel 5
Auto promotie en flyereren	Evenementen		Toegestaan	
Beleef de Bospoort	Evenementen		Toegestaan	
Blurring	DHW	Drank- en Horecawet	Toegestaan	
Chocomel-actie jongerenraad	Evenementen		Toegestaan	
Churros, wafels	APV	Wisselstandplaatsenbeleid	Toegestaan	
Digitaal memoriespel	Evenementen		Toegestaan	
Dolce Gusto koffie uitdelen	Evenementen		Toegestaan	
Evangelisatiemobiel	Evenementen		Toegestaan	
Flyeren	Evenementen		Toegestaan	
Hello Fresh promotie	Evenementen		Toegestaan	

Kerstactie met: koor, rondlopende Kerstman, sfeercombo	Evenementen		Toegestaan	
Kerstmarkt	Evenementen		Toegestaan	Valt buiten pilot i.v.m. veiligheid
Koor	Evenementen		Toegestaan	
KWF promodag	Evenementen		Toegestaan	
Mengconcept	DHW		Afgewezen	Reguliere aanvraag i.v.m. alcohol
Milka collage - promotie	Evenementen		Toegestaan	
Pietendweilorkest	Evenementen		Toegestaan	
promotie duurzaamheidsproducten	APV	Wisselstandplaatsenbeleid	Toegestaan	
Promotie nieuw te openen Decathlon Arnhem	Evenementen		Toegestaan	
Promotiebus Ziggo	Evenementen		Toegestaan	
Rommelmarkt	Evenementen		Toegestaan	
Sampling Milka	Evenementen		Toegestaan	
Sample actie Spa	Evenementen		Toegestaan	
Sintactie met: sint en piet delen pepernoten uit, mobiel orkestje, inpakhuis met ballonnenboog, kleurplatenactie	Evenementen		Toegestaan	
SP promotie	Evenementen		Toegestaan	
Spel demonstratie	Evenementen		Toegestaan	
Stichting Zinloos geweld tegen dieren	Evenementen		Toegestaan	
Straatmuziek	Evenementen		Toegestaan	
Tai Chi evenement	Evenementen		Toegestaan	
Flitsevenement	Evenementen		Toegestaan	
Uitdelen oliebollen	Evenementen		Toegestaan	
Uitdelen Spa	Evenementen		Toegestaan	
Verkoop christelijke boeken	Evenementen		Toegestaan	
Verkopen lokaal bier	DHW		Afgewezen	Alcohol valt buiten pilot
Vietnamese loempia's	APV	Wisselstandplaatsenbeleid	Toegestaan	
Viskraam	APV	Wisselstandplaatsenbeleid	Toegestaan	
Wisselende foodtrucks	Evenementen		Onbekend	

Zingen in het centrum	Evenementen		Toegestaan	
Afgesloten winterterrassen	Terrassenbeleid	Uitstallingenbeleid	Afgewezen	Besluit betreft wel een versoepeling t.o.v. bestaande regelgeving
Horeca met winkel	DHW	Drank- en Horecawet (inrichtingseisen)	Toegestaan (ruime interpretatie)	
Mogelijk maken van mengvormen blurring	DHW	Drank- en Horecawet	In behandeling	Goes doet mee aan de VNG-pilot
Planologisch mogelijk maken van mengvormen	Bestemmingsplan	Bestemmingsplan	Vertraagd	Proces nieuw bestemmingsplan om diverse redenen vertraagd
Verduidelijken regels voor venstertijden	APV	Venstertijden	In behandeling	Ambtelijke conceptregels opgesteld, onderwerp ligt bestuurlijk gevoelig
Verruimen en vereenvoudigen criteria voor reclame-uitingen	Reclame- en uitstallingenbeleid	Reclamebeleid/Welstand	In behandeling	Positieve besluitvorming in nov. '16 in gemeenteraad verwacht
Verruimen regels en gebieden voor uitstallingen	Reclame- en uitstallingenbeleid	Uitstallingenbeleid	In behandeling	Positieve besluitvorming in nov. '16 in gemeenteraad verwacht (betreft Collegebevoegdheid)
Beachflags en ballonnen	Reclame- en uitstallingenbeleid	Reclamebeleid/Welstand	Toegestaan	
Nieuwe horeca in leegstand	Bestemmingsplan	Vrijstelling in bestemmingsplan	Toegestaan	
Pop-up restaurant in leeg pand	Bestemmingsplan	Tijdelijke vergunning	Toegestaan	
Terrasuitbreiding bij muziekcafé	Terrassenbeleid	Terras- en uitstallingsbeleid	Toegestaan	
Woningverhuur (tijdelijk) in winkelpand	Bestemmingsplan	Planologische wijziging	Toegestaan	
Biologische markt	Marktvergunning	Marktwet, APV	Toegestaan (12x)	Behandeld als verzoek evenement
Herfstproeverijen (besloten) in winkel	DHW	Drank- en Horecawet (art. 25)	Toegestaan	Intern proces doorlopen met taskforce
Jaarvergunning Evenementen	Evenementen	APV	Toegestaan	
Verkoop vanuit uitstalling	Reclame- en uitstallingenbeleid	Uitstallingenbeleid	Toegestaan	Intern proces doorlopen met taskforce

56

Versoepling (gevel-)reclamebeleid (banieren en markiezen)	Reclame- en uitstallingenbeleid	Reclamebeleid/Welstand	Toegestaan	
Versoepling uitstallingenbeleid	Reclame- en uitstallingenbeleid	Uitstallingenbeleid	Toegestaan	
Wijn proeven in kaashandel	DHW	Drank- en Horecawet (art. 25)	Toegestaan	Intern proces doorlopen met taskforce
Banner voor fietsenwinkel	Reclame- en uitstallingenbeleid		Niet verder doorgezet	Geen extra informatie ontvangen
Biermenu op zaterdag en BBQ bij kledingzaak	DHW		Toegestaan	
Bier-wijn arrangement en muziek in koffiezaak	DHW		Toegestaan	
Demonstratiestand vóór de winkel tijdens de kermis	Evenementen	Evenementen	Toegestaan	Mondeling medegedeeld
Fietsenwinkel en cursussen	Vrij		Mogelijk buiten pilot	
Filmpjes in etalage en schuimwinkelboekje 2	Vrij	Geen regelgeving	Toegestaan	
Gevelreclame	Reclame- en uitstallingenbeleid		Afgewezen	
Groter terras zonder exploitatievergunning voor winkel	Terrassenbeleid		Afgewezen	De aanvraag exploitatievergunning loopt al via normale weg
Inpaktafels op straat tijdens Sinterklaas en Kerst	Evenementen		Toegestaan	
Langer open in de nacht tijdens carnaval tijdelijke locatie	APV		Afgewezen	Geen relatie met Retailagenda en is niet vernieuwend
Livemuziek van 1.00 tot 1.30 zondag 6 september	Exploitatievergunning	Exploitatievergunning	Toegestaan	
Muziek op zondagavond in café	Exploitatievergunning	Exploitatievergunning	Toegestaan	
Muziek voor de winkel via speakers tijdens carnaval	Evenementen		Toegestaan	
Nachtvergunning op zondag 6 september	APV		Afgewezen	Doorgestuurd naar horecaoverleg wat betreft principe

Periodiek een troubadour inzetten met akoestische muziek tijdens openingstijden winkel op zat-zon	Evenementen	Evenementen	Toegestaan	
Plaatsen windscherm bij terras lunchroom	Terrassenbeleid		Toegestaan	
Poppentheater in leegstaand winkelpand	Bestemmingsplan		Toegestaan	
Producten uit restaurant verkopen	Bestemmingsplan	Bestemmingsplan	Toegestaan	
Stadsstrand	Evenementen	Evenementen	Toegestaan	Tijdens overleg
Terras onder luifel van gesloten V&D	Terrassenbeleid		Toegestaan	
Terras uitbreiden	Terrassenbeleid	Terras- en uitstallingsbeleid	Toegestaan	
Terras voor de kledingzaak	Terrassenbeleid		Toegestaan	
Terras voor de winkel wijnhandel	Terrassenbeleid		Toegestaan	
Tijdens jubileum op 29 januari 2016 12.00 tot 17.00 DJ met mechanische muziek	Evenementen	Evenementen	Toegestaan	
Verruimen openingstijden aanvraag	APV		Afgewezen	Doorgestuurd naar horecaoverleg
Verruimen openingstijden terrassen op zo t/m do naar 01.00 uur	APV		Afgewezen	Doorgestuurd naar horecaoverleg
Verruimen openingstijden algemene aanvraag	APV		Mogelijk buiten pilot	Doen i.s.m. ondernemers centrum
Wijn schenken op terras + terras afschermen	DHW	Drank- en Horecawet	Toegestaan	Eerst exploitatievergunning aanvragen dan toestemming vanuit pilot voor wijn
Wijn schenken	DHW	Drank- en Horecawet	Toegestaan	
Wijn verkopen in de boekwinkel	DHW		Toegestaan	
Diverse tijdelijke terrassen	Terrassenbeleid		Toegestaan	

Kaasboer	Exploitatievergunning	Exploitatievergunning, Drank- en Horecaverunning	Toegestaan	Periode van 3 maanden, betreft bij gemeente bekende ondernemer
Terras	Terrassenbeleid		Toegestaan	
Terras	Terrassenbeleid		Toegestaan	
Terras bij een bakkerij	Terrassenbeleid		Toegestaan	
Terras bij een visboer	Terrassenbeleid		Toegestaan	
Blurren 2 maal	DHW	Artikel 12 DHW	Toegestaan	De ondernemer beschikt tijdelijk over een individuele gedoogbrief met de toegestane privileges
Uitstalling van een kruiwagen met aardappelen	Uitstalbeleid	Artikel 2:10, derde lid, onder d van de APV 2012.	Toegestaan	Er ontstaat ruimte om af te wijken van de eis dat de uitstalling direct aan de gevel van een winkel moet worden geplaatst en de eisen m.b.t. tot hoogte (max. 1 meter) en diepte (max. 1 meter vanaf de gevel)
Uitstalling van een 'monumentaal ijsje'	Uitstalbeleid	Artikel 2:10, derde lid, onder d van de APV 2012	Toegestaan	Er ontstaat ruimte om af te wijken van de eis dat de uitstalling direct aan de gevel van een winkel moet worden geplaatst en de eisen m.b.t. tot hoogte (max. 1 meter) en diepte (max. 1 meter vanaf de gevel)
Uitstalling van een beachflag	Uitstalbeleid	Artikel 2:10, derde lid, onder d van de APV 2012	Toegestaan	Er ontstaat ruimte om af te wijken van de eis dat de uitstalling direct aan de gevel van een winkel moet worden geplaatst en de eisen m.b.t. tot hoogte (max. 1 meter) en diepte (max. 1 meter vanaf de gevel)
Uitstallingen dierenwinkel	Uitstalbeleid	Artikel 2:10, derde lid, onder d van de APV 2012	Toegestaan	Er ontstaat ruimte om af te wijken van de eis dat de uitstalling direct aan de gevel van een winkel moet worden geplaatst en de eisen m.b.t. tot hoogte (max. 1 meter) en diepte (max. 1 meter vanaf de gevel)

Locatie van de plaatsing van een reclamebord	Uitstalbeleid	Artikel 2:10, derde lid, onder d van de APV 2012	Toegestaan	Er ontstaat ruimte om af te wijken van de eis dat de uitstalling direct aan de gevel van een winkel moet worden geplaatst en de eisen m.b.t. tot hoogte (max. 1 meter) en diepte (max. 1 meter vanaf de gevel)
Uitstalling van een tapijt	Uitstalbeleid	Artikel 2:10, derde lid, onder d van de APV 2012	Toegestaan	De reclame-uiting dient door de "gezond verstand" commissie beoordeeld te worden
Verruiming sluitingstijd kebabzaak (2)	Exploitatievergunning		Toegestaan	Negatief advies politie. Verzoek toegewezen door college op 21 juni jl.
Verruiming sluitingstijd avondwinkel	Winkeltijdenwet	Artikel 2, eerste lid, sub c Winkeltijdenwet	Afgewezen	Negatief advies politie. Op grond van artikel 20 Verordening winkeltijden Rotterdam is ontheffing verlenen van de in artikel 2, eerste lid, sub c, van de Winkeltijdenwet vervatte verboden
Extra geluidsontheffing in restaurant (twee)	APV	Artikel 4:3, eerste lid, APV	Toegewezen	12 maal afwijking is toegestaan op grond van Besluit algemene regels voor de inrichtingen van milieubeheer
Mengvormen- alcoholhoudende drank voor gebruik ter plaatse verstrekken en gebruik elders dan ter plaatse, niet handhavend optreden tegen overtreding art. 3, 12 lid 1, 18 lid 1 en 25 lid 1 DHW	DHW	Artikel 12 DHW	ondergebracht in VNG Pilot	De ondernemer beschikt tijdelijk over een individuele gedoogbrief met de toegestane privileges
Mengvormen- het in de winkel verstrekken van alcoholhoudende drank ter plaatse, niet handhavend optreden tegen overtreding art. 3, 12 lid 1, en 25 lid 1 DHW	DHW	Artikel 12 DHW	ondergebracht in VNG Pilot	De ondernemer beschikt tijdelijk over een individuele gedoogbrief met de toegestane privileges
3D tekening op de stoep	?	?	Toegestaan	Niet uitgezocht, maar mogelijk gemaakt in overleg met stadsbeheer

60

Stopverbod na 12:00 omgezet in een parkeerverbod	Besluit door afdeling Verkeer en Vervoer	Toegestaan	Monitoring geschiedt door vertegenwoordigers van: Politie, AWK, Handhaving, RET, bewoners, Platform 31 en project- organisatie
Wenst een gevelbord	De reguliere welstandnota Rotterdam	Toegestaan	Voor de duur van de pilot akkoord door interne afstemming met collega's van welstand. Niet uitgevoerd door ondernemer
Wenst een vlag, respectievelijk een reclamedoek	De reguliere welstandnota Rotterdam	Ondernemer heeft dit niet uitgevoerd	
Wenst ondergeschikt sterke drank te verkopen	DHW	Ook niet mogelijk binnen VNG pilot want supermarkten zijn uitgesloten aan deelname	
Wenst als hoofdfunctie horeca te exploiteren met ondergeschikte verkoop van sneakers en kunst.	DHW	Niet uitgevoerd; onderneming bestaat niet meer	
Wenst een horecaterras te exploiteren dat deels in het wijkpark valt en verzoekt daarnaast en om die reden om de openingstijden van het wijkpark te verruimen.	Divers	Niet toegestaan	Past niet binnen de kaders van de pilot want is on- omkeerbaar en raakt bovendien gedeeltelijk een eerder bewonersinitiatief.
Wenst tijdens de Ramadan de openingstijden te verruimen van 23.00 uur naar 1.00 uur	Artikel 2.3.9. lid 9 van de Algemene Plaatselijke verordening Rotterdam.	Betreffende ondernemer is door directie Veiligheid geadviseerd om dit verzoek via de reguliere weg te laten lopen.	
Wenst een mengvorm winkel/horeca toe te voegen aan zijn concept	DHW	Afgewezen, en doorverwezen naar VNG pilot (daar niet geselecteerd)	
Kerstmarkt in de passage (veiligheid)	Evenementen	Afgewezen	Ondernemers hebben in kersperiode 40 kerstbomen in de straat gezet

Muziek op zaterdag in het Broerenkwartier	Evenementen		Toegestaan	Veiligheid
Plaatsen van kunst	APV		Afgewezen	
Plaatsing groenpaviljoen Achter de Broeren	Bestemmingsplan		Toegestaan	Niet tijdelijk, is via normale procedure gegaan
Plaatsing van straatmeubilair (plantenbakken, etc.) in de openbare ruimte	APV		Toegestaan	
Schenken van alcoholische drank in een winkel	DHW		Afgewezen	
Terrasafspraken bij facelift Meerminneplein (V&D, Kahve Deryasi)	Terrassenbeleid		Toegestaan	Later via pilot VNG
Versoepeling uitstallingenbeleid	Reclame- en uitstallingenbeleid	Uitstallingenbeleid	Toegestaan	
Wijnverkoop in boekhandel	DHW	Drank- en Horecawet	Gedoogd	Verantwoordelijkheid ligt in gebied: ondernemers in samenspraak met gebruikers
Schaatsbaan Slotlaan	APV		Toegestaan	Dit was al aan de gang voor de pilot startte. Rechterlijke procedure met uitspraak
Proeverij bierwinkel	DHW	Drank- en Horecawet	Toegestaan	
Foodtruck biologische soep	APV		Reguliere procedure	
Verkoop brood uit bakkerij op zondag	APV	Koopzondag en sluitingstijden	Toegestaan	
Alcohol in viswinkel	DHW	Drank- en Horecawet	Afgewezen	
Wijnverkoop tijdens wijnfestival	Evenementen	Evenementen	Toegestaan	

Bijlage 3: communicatie, pers en media pilot Verlichte regels winkelgebieden

Artikelen

- Retailregels, oogje dicht loont. Artikel Binnenlands Bestuur, 14 maart 2016. Te raadplegen via: <http://www.binnenlandsbestuur.nl/ruimte-en-milieu/nieuws/retailregels-oogje-dicht-loont.9523893.lynkx>
- Belemmeren regels vernieuwend ondernemerschap in winkelgebieden? Artikel/verslag op website Platform31, 22 april 2016. Te raadplegen via: <http://www.platform31.nl/nieuws/belemmeren-regels-vernieuwend-ondernemerschap-in-winkelgebieden>
- Bestaande regels bieden retail veel ruimte. Artikel RetailNews, 26 april 2016. Te raadplegen via: http://www.retailnews.nl/nieuws/PXgYqciQQGW_j5AaUerCVw-0/bestaande-regels-bieden-retail-veel-ruimte.html
- Verlichte regels voor winkelgebieden. Artikel Foodvisie, 19 april 2016. Te raadplegen via: http://www.retailnews.nl/nieuws/PXgYqciQQGW_j5AaUerCVw-0/bestaande-regels-bieden-retail-veel-ruimte.html
- Gemakkelijker ondernemen. Artikel special Ondernemen (Telegraaf), april 2016. Te raadplegen via: <http://www.overondernemen.com/startups/rotterdam-beste-binnenstad-voor-ondernemers>
- Oss zint op vervolg van regeltjesproef in centrum. Artikel Brabants Dagblad, 7 april 2016. Te raadplegen via: <http://www.bd.nl/regio/oss-uden-veghel-e-o/oss/oss-zint-op-vervolg-van-regeltjesproef-in-centrum-1.5902081>
- Minder regels in centrum Ede. Artikel Ede Stad, 22 september 2015. Te raadplegen via: <http://edestad.nl/lokaal/minder-regels-centrum-ede-40709>
- Huwelijk La Place en Jumbo geen simpel een-tweetje. Artikel Foodmagazine, 29 februari 2016. Te raadplegen via: <http://www.foodvisie.nl/foodconcepten/artikel/2016/3/huwelijk-la-place-en-jumbo-geen-simpel-een-tweetje-101809>
- Winkeliers zijn blij met minder regels. Artikel AD Rotterdam, 12 november 2015. Te raadplegen via: https://blandle.com/i/de-telegraaf/winkeliers-zijn-blij-met-minder-regels/bnl-telegraaf-20151112-1_58_1
- Proef minder regels in winkelgebied Sluis al positief. PZC, 23 februari 2016. Te raadplegen via: <http://www.pzc.nl/regio/zeeuws-vlaanderen/proef-minder-regels-in-winkelgebied-sluis-al-positief-1.5756723>
- Retailagenda: juridische implicaties bij lokale aanpakken van winkelgebieden. Artikel Tijdschrift voor Huurrecht Bedrijfsruimte, Arjan Raatgever (Platform31), 31 augustus 2015. Te raadplegen via: <http://www.recht.nl/vakliteratuur/ondernemingsrecht/artikel/387778/retailagenda-juridische-implicaties-bij-lokale-aanpakken-van-winkelgebieden/>

Externe optredens

- Bijeenkomst 'Best practices: Regeldruk en gemeenten', Actal, 11 februari 2016, door Hanneke van Rooijen (Platform31)

- Workshop 'Pilot Verlichte regels winkelgebieden: de voorlopige resultaten. Middagcongres 'Toekomstbestendige winkelgebieden in vitale binnensteden', Retailagenda/RetailDeals, 12 mei 2016, door Hanneke van Rooijen (Platform31)

Projectpagina website Platform31

- <http://www.platform31.nl/wat-we-doen/experimenten/verlichte-regels-winkelgebieden>